

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
UNSKO SANSKI KANTON
OPĆINA VELIKA KLADUŠA
UDRUŽENJE NEZAPOSLENIH DIONIČARA
I RADIKA AGROKOMERC**

**PREGLED NASTOJANJA U SPAŠAVANJU
AGROKOMERCA**

Velika Kladuša, januar 2022. godine

PROGRAM NASTOJANJA O AGROKOMERCU

Sadržaj

PROGRAM NASTOJANJA O AGROKOMERCU	3
Umjesto uvoda	5
KONTINUITET NASTOJANJA RAZVOJA.....	5
NASLJEDNICI AGROKOMERCA	6
NAŠA VIZIJA	7
AS AGROFENIKS JE PRIJELAZNO RJEŠENJE.....	8
TRANZICIJA, OTIMAČINA I KORUPCIJA.....	11
Hiljaditi dokaz o korupciji, bezakonju i o projektu likvidacije Agrokomerca	13
MODEL ISISAVANJA KAPITALA I OTPUŠTANJA RADNIKA	14
TRI SLUŽBENA REVIZIJSKA IZVJEŠTAJA	15
I. UTVRĐIVANJE REALNOG STANJA 2008.G.	15
II. GODIŠNJI FINACIJSKI IZVJEŠTAJI 2012.	18
NEGATIVNO MIŠLJENJE PRETHODNOG REVIZORA	18
III. GODISNJI FINACIJSKI IZVJESTAJI 2015.	26
KOMENTAR I SAŽETAK O REVIZIJSKOM IZVJEŠTAJU	30
IZVODI IZ ANALIZE STEČAJNOG UPRAVNIKA.....	31
RAZLOZI POKRETANJA STEČAJNOG POSTUPKA.....	31
NE POSTOJI POTREBA PA NE OBAVLJAJU NIKAKVE POSLOVE	32
ŠTO JE UTVRĐIVAO STEČAJNI UPRAVNIK.....	33
ZBOG ČEGA SE VLADA FBiH TAKO PONAŠA.....	34
IZJAŠNJENJE O IZGLEDIMA NASTAVKA POSLOVANJA U TOKU PRETHODNOG POSTUPKA.....	38
ANALIZA POSTUPKA I UČINKA FINANSIJSKE KONSOLIDACIJE	39
MIŠLJENJE O ZATEČENOM STANJU I PRIJEDLOG PRIVREMENOG STEČAJNOG UPRAVNIKA.....	43
PRIJEDLOZI KOJI MOGU STVORITI REALNE UVJETE ZA RAZVOJ	45
I. IZDVOJENE AKTIVNOSTI.....	50
II. PROJEKTI REALIZIRANI PO MJESNIM ZAJEDNICAMA	51
III. TEMATSKA SJEDNICA OPĆINSKOG VIJEĆA I REVIZIJA	51
IV. PROJEKTI PREKOGRANIČNE SURADNJE.....	63
PROJEKT „ZAŠTITA I PROMOCIJA KESTENA“	63
V. OSTALI PROJEKTI.....	64
VI. PROJEKT „PLANTAŽNI UZGOJ KESTENA“.....	65
VII. NOVA EKONOMIJA SA NOVOM PRAKSOM	69
VIII. Nastavak realizacije Projekta prekogranične suradnje	72
IX. Strategija razvoja Općine Velika Kladuša	73
X. Razvoj putem javnih poduzeća, uvođenje novih djelatnosti i zapošljavanje	74

XI.	PROJEKT UZGOJA I PRERADE BIJELOG LUKA ČEŠNJAKA.....	76
XII.	Pripreme za realizaciju Projekta IFAD 3 I DRUGO	77
NOVI PRISTUP	načelnika općine Velika Kladuša.	80
	OBJEKTIVNE ČINJENICE	81
NOVI OSPOSOBLJENI	KADROVI.....	81
	Uz već poznate i motivirane veterane i angažirane vanjske stručne suradnike „Agrokomerca“, novo osposobljeni kadrovi, upoznati su najbitnijim činjenicama iz svih faza razvoja „Agrokomerca“, uključujući i suvremenu problematiku okruženja.....	81
UMJESTO ZAKLJUČAKA	NOVA AKTIVNOST.....	81

Umjesto uvoda

KONTINUITET NASTOJANJA RAZVOJA

Kako je nastao Projekt, i što je prethodilo Projektu REVIZIJA PRIVATIZACIJE PUTEM RAZVOJA, dat ćemo presjek nastojanja i događanja, koja su rezultirala NOVIM PRISTUPOM Načelnika Općine Velika Kladuša i pokretanjem privrednog i društvenog razvoja Velike Kladuše i njenoga okruženja.

Ovime se ukazuje na postojanje čvrstog kontinuiteta nastojanja Udruženja nezaposlenih dioničara „Agrokomerca“ da ostvare svoja legitimna prava. Program REVIZIJA PRIVATIZACIJE PUTEM RAZVOJA, organski je nastavak sljedećih pokušaja.

To je detaljno opisalo Udruženje nezaposlenih dioničara „Agrokomerca“ u svom Programu u proljeće 2013. godine PRIVREDNIM RAZVOJEM DO BOLJEG STANDARDA, u kojem je na uvodnom početku opisano, kako je 1967. godine u tadašnjoj kasabi koja se zove Velika Kladuša održan je Opći Sabor općine Velika Kladuša, to jest proširena sjednica Skupštine općine Velika Kladuša sa jedinim ciljem da se opredijeli za prvi razvojni program tadašnje Zemljoradničke zadruge.

Upravnik Zadruge bio je Fikret Abdić, tada inženjer, a danas iskusni i jedan od najuspješnijih privrednika u historiji ovog podneblja.

Kao i Općina, tadašnja Zemljoradnička zadruga je bila izuzetno siromašna sa svega tri fakultetski obrazovana čovjeka i pet tehničara.

Iz takve neimaštine izrastao je veliki Agrokomerc, kao najveći proizvođač hrane u Jugoistočnoj Evropi sa dostignutim godišnjim inputom i outputom od cca 860 hiljada tona, sedam hiljada osiguranih kooperanata, izvozom u 43 zemlje svijeta itd.

Tadašnja Skupština općine je pokrenula privredni razvoj i to je bio unikatan pristup razvoju.

Promjenom društvenoga sistema u našoj Državi, danas umjesto Skupštine općine Velika Kladaša imamo Općinsko vijeće općine Velika Kladaša i to je instanca sa koje treba početi privredni razvoj Velike Kladaše i šire.

Sudaramo se sa općom bijedom, siromaštvom i nezaposlenošću i zato odluke moraju biti odlučne, hrabre i efikasne.

NASLJEDNICI AGROKOMERCA

Ponovo 2013. godine, nakon 46 godina imamo istog u biti predlagača privrednog razvoja, a to je Fikret Abdić kao Predsjednik Uprave našeg Udruženja i kao direktor novoosnovane firme AS Agrofeniks, koju je osnovalo Udruženje koje okuplja cca 13.600 graditelja Agrokomerca, kao najvećeg ekonomskog čuda u Jugoistočnoj Europi.

Nasljednici smo Agrokomerca, 52.000 članova, od čega cca 27.000 naših članova iz Bosne i Hercegovine, te cca 25.000 članova u inozemstvu kao državljana velikog broja zemalja u svijetu a najviše Sjedinjenih Američkih Država.

Mi smo najbrojnije Udruženje u Bosni i Hercegovini i naša misija je jasna, čista i usmjerena na to kako suzbiti opću bijedu, siromaštvo i nezaposlenost, preuzimanjem i obnovom Agrokomerca, kao trajni interes i angažman.

Viziju su definirali građani zabrinuti negativnim trendovima u zadnjih desetak i više godina a posebno stopom nezaposlenosti u našoj Općini koja je dostigla stopu od 62,40%.

U Federaciji Bosne i Hercegovine je stopa nezaposlenost 45,70%.

Stopa zaposlenosti u našoj Općini je u zadnje tri godine smanjena sa 9,9% na 9,5% ,a u Federaciji Bosne i Hercegovine je u zadnje tri godine stopa zaposlenosti

povećana 18,05% na 18,8%. Indikativan je rast stope nezaposlenih fakultetskih obrazovanih kadrova u zadnje tri godine od 393,33%.

NAŠA VIZIJA

POSLOVNO PODRUČJE AGROKOMERCA BEZ BIJEDE, SIROMAŠTVA I NEZAPOSLENOSTI

Udruženje nastupa kao jedan od najznačajnijih faktora sveukupnog projekta u suzbijanju opće bijede, siromaštva i nezaposlenosti koja će za potrebe članova Udruženja te za svoje firme obavljati slijedeće funkcije:

- Intenzivna aktivnost na denacionalizaciji Agrokomerca,
- istraživanje, marketing i razvoj,
- osnivanje firmi kao prelaznog rješenja do preuzimanja Agrokomerca,
- strateško upravljanje sistemom proizvodnje,
- osvajanje novih oblasti poslovnih programa, novih tržišta i dr.

Na proširenim sastancima naših sekcija u jesen 2012. godine održanih u nekoliko Mjesnih zajednica na kojima je u cjelini prisustvovalo na desetine hiljada naših građana dominirajuća tema je bila privredni razvoj.

U kojoj mjeri su građanke i građani naše Općine opredijeljeni za privredni razvoj za bolji standard govori činjenica da su na izborima stali iza onih kandidata koji su prihvatili Program privrednog razvoja i danas su ti kandidati od Načelnika Općine i vijećnika u općinskom vijeću općine Velika Kladuša izabrani predstavnici naroda. Mi ne smijemo iznevjeriti tu dvotrećinsku većinu naših građana, posebno kada iz objektivnih razloga kasnimo.

Prvo, **puno vremena smo uložili u nadu da će Vlada Federacije odgovoriti na prijedloge i zahtjeve, ali smo naišli na neshvatljive otpore** ¹npr. osporavanja registracije u Firme koja bi u svom imenu imala i ime našeg Agrokomerca.

Očit je primjer, kad kroz zakup Sportske dvorane, kao jednog gubitaša, želimo napraviti sajam u zatvorenom sa jednim ciljem da dajemo realnu šansu građanima da uzmu svoju sudbinu u svoje ruke.

U zadnjih petnaest godina trgovci su od nas, kladušćana kao potrošača, izvlačili 6,3 miliona KM čiste zarade godišnje što za petnaest godina prelazi 94 miliona KM.

Visinu potrošačke korpe drži dijaspora šaljući sredstva svojim porodicama.

Ako je cijena radnog mjesta 50.000,00 KM znači mi kladušćani, samo kao potrošači, gubimo 125 radnih mjesta godišnje.

Da li i dalje da računamo da nas finansijski pomažu naši iz dijaspore? DOKLE???

Sada kad imaju svoju firmu AS Agrofenijs sa sajmom u zatvorenom postaju realni pokretači razvoja jer će svu zaradu ulagati u nova radna mjesta.

Nitko nema pravo sputavati narod da upravlja sa svojom sudbinom.

AS AGROFENIKS JE PRIJELAZNO RJEŠENJE

Naš prioritetni cilj i trajni zadatak je denacionalizacija Agrokomerca.

Ne možemo utjecati na vremensku dužinu tog procesa, ali smo sigurni u pozitivan ishod.

Kritičan stepen siromaštva, bijede i nezaposlenosti je nas, kao odgovorne ljude prema vlastitom narodu, opredijelilo na aktivnosti koje će rezultirati da Udruženje registrira firmu AS Agrofenijs.

---

¹ Dokumenti kao dokazi o navedenim slučajevima bezakonja i korupcije, nalaze se u Udruženju dioničara i dostavljeni su nadležnim organima, kao prilozi u tim predmetima

U projekciji prvih koraka vodimo računa da on ima pozitivan utjecaj na Budžet Općine Velika Kladaša, na javna poduzeća čiji osnivač je Općinsko vijeće naše Općine, a posebno da ima pozitivan utjecaj na što veći broj naših građana u svim mjesnim zajednicama. Ocijenili smo da su određene kategorije naših građana u izuzetno teškoj situaciji a posebno:

- žene starosne dobi preko 45 godina ali i muškarci koji nemaju prilike zaposlenja kako bi ostvarili penzioni staž i ta populacija je najugroženija u svim zemljama u tranziciji,
- mladi kadrovi koji su završili fakultete, ali nemaju zaposlenje, koje smo već uključili u seminare koje organiziramo kroz radionice uz pomoć savjetničkog tima Predsjednika uprave našeg Udruženja,
- naši građani u dijaspori kojima možemo, znamo i hoćemo dati šansu da učestvuju u razvoju svog zavičaja na način da ostvare svoje lične i porodične ciljeve
- da kroz ulaganje sebi doprinosu razvoju zavičaja.

Integralni pristup i sve neophodne analize ukazuju da je dobar sadržaj prvih djelatnosti nove Firme koja će prerasti u Agrokomerc odmah po završetku procesa denacionalizacije našeg Agrokomerca. U biti jasno je da se radi o lideru privrednog razvoja Općine Velike Kladaše i šire. U svojoj registraciji točnije djelatnostima AS Agrofeniiks ima sav sadržaj iz registracije Agrokomerca, a bitno je da ukažemo na sadržaj prvih djelatnosti, a to su:

- prerada voća i povrća sa najmodernijom opremeom i najvećim kapacitetima u Bosni i Hercegovini sa razvijenom primarnom proizvodnjom a to je put stvaranja šanse svakom našem domaćinstvu sa poslovnog područja Agrokomerc da živi od svoga rada,

- sajamska prodaja na otvorenom sa obvezatnim sadržajem rasadnog materijala voća i povrća,
- sajamska prodaja u zatvorenom čime osiguravamo šansu svakom građanin naše Općine i sa cijelog poslovnog područja Agrokomerca da mogu potpomoći privrednom razvoju našeg kraja, kupnjom na tom sajmu,
- proizvodnja i prerada šampinjona koja je u biti nestala u sadašnjem Agrokomercu, a poznato je da niti od jednog djelića Agrokomerca nećemo odustati, jer želimo vratiti sjaj Agrokomercu u periodu od šest godina od dana njegovog preuzimanja,
- ruralni turizam i niz projekata namijenjenih našim članovima u dijaspori u suštini svi naši programi objedinjuju nas u Bosni i Hercegovini i naše članove i sve građane u dijaspori sa poslovnog područja Agrokomerc,
- kompletiranje proizvodnog programa prehrambeno - prerađivačke industrije kroz izgradnju novih objekata i instaliranje suvremene opreme.

Bitna pretpostavka našeg uspjeha u ostvarivanju naše misije je permanentno obrazovanje mladih kadrova.

To je razlog da Izvršni odbor našeg Udruženja više mjeseci održavao seminare i radionice kojim obučavamo mlade, buduće kadrove.

Kroz vijekove zemlja je za porodice Cazinske krajine bila „svetinja“.

Radnici Agrokomerca koji su upravljali društvenom Firmom su nauštrb ličnih dohodaka otkupljivali tu zemlju, kojoj je procesom eksproprijacije Skupštine općina sa poslovnog područja Agrokomerca određivala drugu namjenu.

Drugim riječima pretvaralo se poljoprivredno zemljište u građevinsko sve sa ciljem upošljavanja našeg stanovništva.

Općine su državne institucije koje su vršile eksproprijaciju zemljišta našim porodicama a zaposleni u Agrokomercu su kupovali i plaćali zemljišta.

U tom procesu zaposlenost u Agrokomercu je dostigla brojku od 7.000 osiguranih kooperanata koji su objeđivali sirovinsku osnovu za potrebe društvenog sistema Agrokomerc.

Bila je uspostavljena opća klima zadovoljstva sviju od krajiških porodica do zaposlenih u sistemu Agrokomerc.

TRANZICIJA, OTIMAČINA I KORUPCIJA

Danas zbog tranzicijskih procesa, otimačine i politike u upravljanju u potpunosti su ugrožena elementarna ljudska prava članova krajiških porodica i kooperantima, te njihovim pravnim mladim nasljednicima, a njih je samo pod krovom Udruženja nezaposlenih dioničara znatan broj.

Njima u BiH je, ne samo nacionalizirana zemlja, već im je oduzeto i pravo na rad i ugrožena fizička egzistencija, što po međunarodnom pravnoim sustavu predstavlja klasičan „genocid“, a što je konstatirao i bivši Jugoslavenski Helsinški komitet za zaštitu ljudskih prava i sloboda.

Stalni devizni odliv novca iz Federacije Bosne i Hercegovine, samo zbog nacionalizacije Agrokomerca je u ovih 17 godina prešao cifru od 8,5 milijardi KM, ili 1.44 milijardi prihoda u budžet Federacije, Unsko - sanskog kantona i općina sa poslovnog područja Agrokomerca.

Za dobrobit sviju mi tražimo povrat našeg Agrokomerca a posebno da se zaustavi kršenje elementarnih ljudskih prava, osobito jer je Federacija BiH odnosno Vlada Federacije BiH, spriječila dioničare da upravljaju svojom imovinom.

KORUPCIJA, PLJAČKA, PROTUZAKONITO I PROTUUSTAVNO DJELOVANJE

Naime, neodgovorna grupa iz Vlade Federacija Bosne i Hercegovine je svojim jednostranim protuzakonitim i protuustavnim činom 2005. godine nacionalizirala Agrokomerc, odnosno nacionalizirala imovinu koja pripada članovima našeg Udruženja, a koji su danas državljani velikog broja zemalja u svijetu, a najviše Bosne i Hercegovine i Sjedinjenih Američkih Država.

Vlada Federacije Bosne i Hercegovine, umjesto da sprovede Odluku Doma za ljudska prava kao najviše sudske instance iza Dejtonskog mirovnog sporazuma, je suprotno svakom pravu na zemaljskoj kugli, izvršnu vlast stavila iznad najviše sudske instance u Bosni i Hercegovini, kao što je to bio DOM ZA LJUDSKA PRAVA.

Temeljni cilj Vlade Federacije je pokušaj prikrivanja organiziranog kriminala, u i oko Agrokomerca, čiji negativni efekt je da Firma koja je vrijedila u godini preuzimanja od strane Vlade Federacije Bosne i Hercegovine, cca 750 miliona KM, danas, nakon 17 godina vrijedi 90 miliona KM ((240 mil. (imovina) – 150 mil. (obaveze) = 90 mil. (sadašnja vrijednost Agrokomerca)).

Izvor navedenih podataka su poslovni dokumenti iz Agrokomerca i vezani su za period u kojem nezakonito firmom upravljala Vlada Federacije Bosne i Hercegovine. Vrijednost firme Agrokomerca je u biti došla na vrijednost dioničarskog kapitala i poslije nacionalizacije, a svakim daljnjim ostajanjem na istom, propadanje se nastavlja.

U procesu izrade Strategije integriranog razvoja Općine Velika Kladaša koju potpomaže Ured Ujedinjenih nacija u Bosni i Hercegovini našli smo se pred historijskom odlukom.

Preko 8,5 miliona metara kvadratnih poljoprivrednog zemljišta je pretvoreno u građevinsko zemljište sa privrednim objektima, sada potpuno devastiranim, koje je nacionalizirala Vlada Federacije Bosne i Hercegovine, sa najnižom stopom zaposlenosti u Bosni i Hercegovini.

Maksimalnu uključenost svih građana Općine Velika Kladuša u izradi Strategije integriranog razvoja garantira jedino modus da istu radi naša Udruga, jer samo ona okuplja dvije trećine cjelokupnog stanovništva naše Općine, ne samo u Državi, već i u dijaspori.

Poslovno područje Agrokomerca prelazi općinske granice radi toga Strategija integriranog razvoja se tiče i građana iz susjednih općina i u biti treba dati odgovor o budućnosti 100 hiljada građana na poslovnom području Agrokomerca.

Hiljaditi dokaz o korupciji, bezakonju i o projektu likvidacije Agrokomerca

Moramo jasno kazati da su vođe likvidacije Agrokomerca inkorporirani u zakonodavnoj, izvršnoj i sudskoj vlasti Federacije Bosne i Hercegovine koji pronalaze, kad tad, satelite za svoj poduhvat iz većeg broja političkih stranaka.

Od stotina i stotina dokaza s kojima raspolažemo zadnji Ugovor o poslovno - tehničkoj suradnji između Agrokomerca i Gadžo - comerca to najslikovitije potvrđuje.

Naime, bez javnog poziva jednoj firmi sa upitnim poslovnim referencama se iznajmljuje prehrambena industrija Agrokomerca sa ugovorenim smiješnim mjesečnim zakupom.

Nadležni ministar Trhulj to radi po nalogu svoje stranke, a kakve instrukcije daje predsjedniku Nadzornog odbora Agrokomerca govori činjenica iz Zapisnika sa sjednice Nadzornog odbora, na kojoj predsjednik obrazlaže potrebu hitnog

usvajanja ugovora sa Gadžo - comercom: „Ovaj ugovor moramo usvojiti i potpisati jer sad ako to ne uradimo danas u martu mjesecu Fikret Abdić ulazi u Agrokomerc".

MODEL ISISAVANJA KAPITALA I OTPUŠTANJA RADNIKA

Samo jedan dan prije smjene nadležni ministar Trhulj dolazi u Agrokomerc i izjavljuje da je pitanje Agrokomerca riješeno i bez Fikreta Abdića, a ne kaže da je privremeno riješio uposlenost od cca 120 radnika u prehrambenom kompleksu gdje je nekad radilo preko 2.500 radnika i gdje i danas može toliko, 2.500 radnika raditi. Isti ministar već šest mjeseci imao je ponudu Udruženja za zaštitu nezaposlenih dioničara Agrokomerca za zakup cijelog Agrokomerca po kojoj se obavezujemo, do okončanja spora na Evropskom sudu za zaštitu elementarnih ljudskih prava i sloboda po pitanju vlasništva nad Agrokomercom, plaćati veću zakupninu 10% i zaposliti 30% više radnika od najboljeg do sada zakupa.

Umjesto da nam odgovori ministar, sada već bivši, daje nalog o najmu Prehrambene industrije navedenoj Firmi, bez zakonom predviđene procedure, kako bi nama, AS AgroFeniksu, uskratio pravo da se prijavimo, kao i svi drugi zainteresirani subjekti, kako bi najbolji ponuđač ušao u proceduru zakupa.

Ugovor sa Gadžo - comercom je u toj mjeri nezakonit da nije čudo što smo zemlja na vrhu po kriminalu i korupciji.

Općinsko vijeće kao pokretač razvoja

Član 13. Statuta našeg Udruženja glasi:

„Članstvo u Udruženju je dobrovoljno. Pravo da bude aktivni član Udruženja ima svako lice koje je bilo zaposleno u Agrokomercu, dugogodišnji kooperant Agrokomerca, radnik Agrokomerca, nosilac domaćinstva koje je financiralo

izgradnju infrastrukturnih objekata za potrebe Agrokomerca i njihovi pravni nasljednici koji potpišu izjavu da prihvataju članstvo, Statut i ostale akte Udruženja". Naše obraćanje Vama je u istinu obraćanje ispred dvije trećine građana naše Općine, a ako imamo u vidu i simpatizere našeg Projekta, onda je to preko 80%.

Stvarno stanje u Agrokomercu, kroz originalne dokumente i zvanične prikaze u revizijskim izvještajima i iskazu stečajnoga upravnika, pokazuju, kako agoniju nekadašnjeg privrednoga diva, tako i sistematsko pljačkanje i odumiranje Agrokomerca.

TRI SLUŽBENA REVIZIJSKA IZVJEŠTAJA

U nastavku citiraju se 3 službena revizijska izvještaja kojim se obuhvaća i širi period od razdoblja 2008. do 2015. godine.

1. **UTVRVRĐIVANJE REALNOG STANJA 2008.G.**

UTVRVRĐIVANJE REALNOG STANJA BILANCA STANJA I BILANCA USPJEHA PRIVREDNOG DRUŠTVA «AGROKOMERC» d.d. VELIKA KLADUŠA SA 31.12.2008. GODINE²

Obavili smo reviziju bilanca uspjeha i bilanca stanja «Agrokomerc» d.d. Velika Kladuša sa 31.12.2008. godine i dali negativno mišljenje da financijski izvještaji ne daju istinit i fer pregled o financijskom položaju «Agrokomerc» d.d. Velika Kladuša na dan 31.12.2008. godine, niti su u skladu sa Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja.

Kada se daje negativno mišljenje?

Negativno mišljenje se daje kada su u financijskim izvještajima načinjene značajne greške i kada financijski izvještaji nisu sastavljeni u skladu sa Međunarodnim

---

² Prema: (Revizija DERVI DOO Jajce 2009.) str. 1-53

računovodstvenim standardima i Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja i kada Financijski izvještaji ne daju istinit i fer pregled o financijskom položaju «Agrokomerc» d.d. Velika Kladuša na dan 31.12.2008. godine, te zbog toga mi nismo mogli kvantificirati sve značajne greške u financijskim izvještajima, nego smo kvantificirali dio tih grešaka, predložili ispravke, mi smo ispravke proveli i dajemo Bilancu uspjeha i Bilancu stanja nakon izvršenih ispravki.

OSVRT NA RANIJE GODINE I ODBOR ZA REVIZIJU

Na osnovu uvida u registraciju Društva, te na osnovu uvida u financijske izvještaje, utvrdili smo da je Društvo regularno predavalo periodične i završne račune u nadležnu instituciju.

U Društvu je do sada vršena Revizija financijskih izvještaja, i to za 2002., 2003., 2004., 2005., 2006. i 2007. godinu, a nas je zadatak da obavimo reviziju za 2008. godinu.

Na osnovu uvida u dokumentaciju Društva, utvrđeno je da je isto posljednji put kontrolisano od strane Uprave za indirektno - neizravno oporezivanje, Regionalni centar Banja Luka, Odsjek za poreze, Grupa za reviziju i kontrolu, što se potvrđuje Rješenjem, broj: 04/5-3/I-17-62-487-2/07, od 06 07 2007 godine.

Predmet kontrole bila je kontrola zakonitosti i pravilnosti obračuna i uplate POV-a za period 01.01.2006. - 31.05.2007. godine.

Kako je u Društvu do sada vršena Revizija financijskih izvještaja i to za 2002., 2003., 2004., 2005., 2006. i 2007. godinu, a naš je zadatak da obavimo reviziju za 2008. godinu, to su dali pregled temeljnih pokazatelja iz perioda 2002.-2007. godine, prikazan u slijedeće dvije tabele.

I. PREGLED BILANCA USPJEHA POJEDINAČNO, PO PRETHODNIM PERIODIMA, OD 2005. DO 2008. GODINE (u KM)

01.01-31.12.'05. od 01.01-31.12.'06. od 01.01-31.12.07. 01.013.-1.12. 08

1. Ukupan prihod	13.448.943	12.777.652	7.371.947	6.503.019
2. Ukupan rashod	73.701.651	21.656.200	88.397.396	34.174.644
3. Dobit–gubitak	160.252.708	8,878.548	81.025.449	27.671.625

II. PREGLED BILANCA STANJA POJEDINACNO ZA PERIOD OD 2005. DO 2008. G. NAZIV POZICIJE Sa 31.12.2005. Sa 31.12.2006. Sa 31.12.2007. Sa 31.12.2008,

1. Stalna sredstva 340.230.505 326.080.741 255 .839 .827 230.279.552

OPIS NAPOMENA	2008.	2007.
UKUPNO PASIVA	250.712	270.834
UKUPNO AKTIVA	250.712	270.834
A. KAPITAL	127.123	154.834
C. KRATKOROCNE OBAVEZE	115.890	108.340

KOMENTAR:

Svi pokazatelji ukupnih prihoda i dr. od 2005. do 2008. godine pokazuju enorman pad i put Agrokomerca u propast.

Osim toga revizor je dao negativno mišljenje uz obrazloženje:

Negativno mišljenje se daje kada su u financijskim izvještajima načinjene značajne greške i kada financijski izvještaji nisu sastavljeni u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima i Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja i kada Financijski izvještaji ne daju istinit i fer pregled o financijskom položaju «Agrokomerc» d.d. Velika Kladaša na dan 31.12.2008. godine.

31. DECEMBAR 2012. Agrokomerc d.d. Velika Kladuša

Obavili smo reviziju priloženih finansijskih izvještaja Agrokomere d.d. Velika Kladuša za godinu koja je zavrila 31. decembra 2012. godine, a koji se sastoje od izvještaja o finansijskoj poziciji, izvještaja o sveobuhvatnoj dobiti, izvještaja o promjenama kapitala i izvještaja o novčanom toku za godinu koja je završila na navedeni datum, te sažetka značajnih računovodstvenih politika i drugih pripadajućih bilješki.

NEGATIVNO MIŠLJENJE PRETHODNOG REVIZORA

Ovaj revizor iz 2012. godine osvrnuo se i komentirao negativno mišljenje prethodnog revizora za prethodnu 2011, godinu, citiramo i potcrtavamo: Izvještaje na dan 31. decembra 2011. godine revidirao je drugi revizor koji je izdao, dana 07. juna 2012. godine, negativno mišljenje po slijedećim osnovama:

1. Vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme nije iskazana fer i realno na dan 31. decembra 2011. godine s obzirom da Društvo nije primijenilo MRS 36, Umanjenje imovine.

Efekti na finansijske izvještaje nisu iskazani.

2. Vrijednost zaliha nije iskazana po vrijednostima koje se mogu realizirati njihovom prodajom ili upotrebom.

Efekti na finansijske izvještaje nisu iskazani.

3. Društvo nije iskazalo rezervacije za sumnjiva i sporna potraživanja.

---

³ Izvještaj revizije za 2012 godinu, MERFI,doo Sarajevo, str. 1-35

Efekat na financijske izvještaje nije iskazan.

4. Nisu iskazane rezervacije za sudske sporove koji se vode protiv Društva, kao tužene strane i nisu procijenjeni gubici koji mogu nastati iz navedenih nepredvidivih događaja.

Efekt na financijske izvještaje nije iskazan.

- Odgovornost Uprave Društva za financijske izvještaje

Uprava Društva je odgovorna za sastavljanje i fer prezentaciju priloženih financijskih izvještaja u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja.

- Odgovornost revizora

Naša odgovornost je izraziti neovisno mišljenje o financijskim izvještajima na temelju naše revizije. Reviziju smo obavili u skladu sa Međunarodnim revizijskim standardima kako je propisano od strane Međunarodne federacije računovođa.

Navedeni standardi zahtijevaju da zadovoljavamo velike zahtjeve struke, te da provedemo reviziju na način kojim ćemo steći razumno uvjerenje da financijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne pogreške.

Svrha naše revizije nije izražavanje mišljenja o efikasnosti i svrsishodnosti internih kontrola koje je uspostavila Uprava Društva, te nije isključivo usmjerena na otkrivanje slučajeva prevare, ili drugih sličnih manipulacija Uprave Društva.

Revizija također uključuje i procjenu prikladnosti primjenjenih računovodstvenih politika, raznovrsnost procjena Uprave, kao i prezentaciju financijskih izvještaja u cjelini.

Vjerujemo da naša revizija daje razumnu i odgovarajuću osnovu za naše mišljenje:

1. Nismo bili u mogućnosti prisustvovati fizičkom popisu zaliha, koji se dogodio prije našeg imenovanja kao revizora, te se ni na drugi način nismo mogli uvjeriti u postojeće količine na zalihama.

Početna stanja u bilanci, uključujući zalihe, dio su utvrđivanja neto dobiti, promjena na kapitalu i povezanih tokova za godinu koja je završila 31. decembra 2012.

Iz navedenih razloga, nismo u mogućnosti izraziti mišljenje o računu dobiti i gubitka, financijskoj poziciji, promjenama na kapitalu i novčanim tokovima za godinu koja je završila 31. decembra 2012. godine.

2. Društvo nije u tekućoj godini, kao niti u prethodnim poslovnim godinama, provelo test na umanjenje vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme u skladu sa zahtjevima MRS 36, Umanjenje vrijednosti, tačke 9 i 59, i izvršilo procjenu nadoknadive vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme iskazane u iznosu od BAM 197.549.323.

S obzirom na postojanje internih i eksternih okolnosti za umanjenje vrijednosti u skladu sa odredbama MRS 36, Umanjenje vrijednosti, na dan 31. decembra 2012. godine, kao i na činjenicu da su iste okolnosti postojale i u ranijim poslovnim periodima, nismo bili u mogućnosti formirati mišljenje o iskazanoj vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme prezentirane u financijskim izvještajima, kao i mišljenje o rezultatima poslovanja, odnosno iskazanim akumuliranim gubicima za godinu koja završava na dan 31. decembra 2012. godine.

Rezultat poslovanja i akumulirani gubici iskazani na dan 31. decembra 2012. godine mogli bi značajno odstupati od iskazanih vrijednosti da je Društvo provelo test u skladu sa MRS 36, Umanjenje imovine i iskazalo nekretnine, postrojenja i opremu po njenoj nadoknadivoj vrijednosti jer je većina nekretnina, postrojenja i

opreme van funkcije, uz pretrpljena značajna oštećenja i otuđenja. U toku naše revizije nismo bili u mogućnosti proširiti svoje procedure i identificirati točan efekt testa po MRS 36, Umanjenje vrijednosti, na financijske izvještaje za godinu koja završava na dan 31. decembra 2012. godine.

3. Društvo je u prethodnim godinama izvršilo isknjižavanje hotelsko ugostiteljskog kompleksa „Stari Grad“ jer je isti proglašen nacionalnim dobrom. Poslovanje ugostiteljskog kompleksa se odvija u okviru poslovanja Društva i Društvo ima kontrolu nad navedenom imovinom i ekonomskim koristima koje se generiraju i se mogu generirati korištenjem ove imovine.

Po našem mišljenju nije bilo osnova za prestanak priznavanje ove imovine u financijskim izvještajima.

Zbog navedenih činjenica nekretnine, postrojenja i opreme su podcijenjene po ovom osnovu.

Po našim procjenama efekat podcjene iznosi BAM 6.134.000.

4. Društvo na zaliham rezervnih dijelova i gotovih proizvoda iskazuje zalihe pribavljene u ranijim godinama koje imaju malu upotrebnu vrijednost i nisku stopu utrživosti u iznosu od BAM 1.731.565.

Društvo nije ove zalihe iskazalo u vrijednosti koja bi reflektirala novčane tokove koji se očekuju realizirati upotrebom i prodajom ovih zaliha u razumno predvidivoj budućnosti, kako je zahtijevano u skladu sa MRS 2, Zalihe, tačka 28. Za vrijeme trajanja naše revizije nismo uspjeli identificirati tačan efekat na vrijednost zaliha iskazanih u financijskim izvještajima za godinu koja završava na dan 31. decembra 2012. godine, kao niti utjecaj na Izvještaj o rezultatima poslovanja kao rezultat svođenja iskazanih zaliha na vrijednosti koje odlikavaju gotovinske tokove po ovom osnovu u razumnoj budućnosti.

5. Porezna Uprava Federacije BiH je izvršila kontrolu obračuna direktnih poreza za prethodne poslovne godine.

Protiv Društva je izdato više rješenja o izvršenju koja nisu realizirana do 31. decembra 2012. godine.

Društvo nije usvojilo politiku priznavanja zateznih kamata u finansijskim izvještajima koje se u skladu sa Zakonom o poreznoj upravi FBiH obračunavaju na dospjeli neizmireni dug na dnevnoj osnovi.

Naime, Društvo od 2003. godine, ne izmiruje obaveze za poreze i doprinose iz osnova rada.

Obaveze za glavnice se priznaju u finansijskim izvještajima, dok su zatezne kamate obuhvaćene po osnovu izdatih rješenja o izvršenju od strane Porezne Uprave FBiH do iznosa od BAM 9.563.768, što je za BAM 771.341 manje u odnosu na zatezne kamate uračunate rješenjima poreznih organa.

U toku naše revizije nismo bili u mogućnosti procijeniti ukupne obaveze po osnovu zateznih kamata koje Društvo nije priznalo na dan 31. decembra 2012. godine.

Akumulirani gubici i obaveze za zatezne kamate nisu iskazane fer i realno.

6. Uprava za indirektno oporezivanje BiH je izvršila kontrolu obračuna indirektnih poreza za godinu koja je završila na dan 31. decembra 2009. godine i utvrdila je Društvu dodatne obaveze i zatezne kamate.

Na dan 31. decembra 2012. godine, postoji više rješenja o izvršenju koja nisu realizovana.

Društvo je priznalo u finansijskim izvještajima obaveze za glavnice poreza na dodatnu vrijednost, ali ne i obaveze za zatezne kamate koje Uprava za indirektno oporezivanje računa za svaki dan kašnjenja od nastanka inicijalne obaveze do njenog izmirenja.

Obaveze po glavnici nisu izmirene do 10. maja 2013. godine.

Ukupan iznos dospjelih zatezних kamata nismo bili u mogućnosti procijeniti do okončanja naše revizije.

7. Protiv Društva je pokrenut veliki broj sudskih sporova po osnovu neizmirenih obaveza po kreditima, obaveza prema dobavljačima i obaveza iz radnog odnosa.

Društvo nije izvršilo bilo kakve rezervacije za moguće gubitke koji mogu nastati iz ovih neizvjesnih događaja u skladu sa MRS 37, Rezrvisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina.

Financijski efekt za vrijeme trajanja naše revizije nije bilo moguće procijeniti.

8. Potraživanja od kupaca na dan 31. decembra 2012. godine nisu iskazana po fer vrijednosti, jer Društvo nije kreiralo rezervacije (ispravke vrijednosti) za potraživanja dospjela preko godinu dana, iii za utužena potraživanja u ukupnom iznosu od BAM 5.279.770, u skladu sa MRS 18, Prihodi.

Društvo je na ovaj način precijenilo neto vrijednost potraživanja od kupaca za BAM 5.279.770, a podcijenilo iznos akumuliranih gubitaka za isti iznos.

9. Ostala potraživanja formirana po osnovu isplaćenih naknada za bolovanja preko 42 dana u prethodnim godinama u iznosi od BAM 2.120.109 nisu iskazana po fer vrijednosti.

Ova potraživanja nisu priznata od strane Kantonalnog Zavoda za zdravstveno osiguranje Unsko Sanskog Kantona, jer Društvo od 2003. godine ne uplaćuje propisane doprinose za penzijsko osiguranje, zdravstveno osiguranje i osiguranje od nezaposlenosti, kao niti pripadajuće poreze na dohodak građana.

Nije izvjesno, a s obzirom da je najveći iznos potraživanja za bolovanje priznat u periodu dužem od 3 godine, da će Društvo biti u mogućnosti koristiti ova

potraživanja za umanjene postojećih obaveza po osnovu poreza i doprinosa. Na ovaj način Društvo je precijenilo kratkoročna potraživanja za BAM 2.120.109, a podcijenilo iznos akumuliranih gubitaka za isti iznos.

Mišljenje

Po našem mišljenju, zbog značaja gore opisanih činjenica, nismo bili u mogućnosti formirati mišljenje o finansijskim izvještajima, pa stoga i ne izražavamo mišljenje o finansijskom položaju društva Agrokomerc d.d. Velika Kladusa na dan 31. decembra 2012. godin , kao i rezultatima njegovog poslovanja i promjenama u novčanom toku za godinu koja je tada završila.

Naglašavanje činjenica

1. Vezano za sporna pitanja iznesena u uvodnom paragrafu, naglašena od strane prethodnog nezavisnog revizora, identificirali smo jednake činjenice koje su od nas zahtijevale suzdržavanja od mišljenja na finansijske izvještaje za godinu koja je završila on dan 31. decembra 2011. godine, a koja čine početna stanja naše revizije.

2. Bez daljnje kvalifikacije našeg mišljenja skrećemo pažnju na činjenicu da Društvo na dan 31. decembra 2012. godine ima neriješena imovinsko-pravna pitanja po osnovu vlasništva nad zemljišnim parcelama i građevinama koje iskazuje u finansijskim izvještajima.

Društvo nam nije obezbijedilo uvide u zemljišne knjigovodne izvratke.

Prema izjavi Uprave sporna imovina je pod kontrolom Društva.

3. Bez daljnje kvalifikacije našeg mišljenja, skrećemo pažnju na činjenicu da su prateći finansijski izvještaji pripremljeni uz pretpostavku da će Društvo nastaviti neograničeno da posluje.

Tekući gubitak iz poslovanja, akumulirani gubici iz predhodnih godina i otežana sposobnost u izmirenju tekućih obaveza povećavaju sumnju u sposobnost Društva da posluje neograničeno.

Financijski izvještaji ne uključuju bilo kakve prilagodbe koje bi mogle proisteci kao rezultat ovih neizvjesnih događaja jer je Uprava Društva pripremila planove i projekcije budućeg poslovanja koje pokazuju da bi Društvo moglo nastaviti poslovne aktivnosti u razumno predvidivoj budućnosti.

SAŽETAK I KOMENTAR

Rezimirajući zaključno o izvještaju REVIZIJE ZA 2012. g, ističemo konstatacije:

Revizor je konstatirao, da je pregledom ustanovio da je i za 2011. godinu dano negativno mišljenje, na temelju istih činjenica.

Vezano za sporna pitanja iznesena u uvodnom paragrafu, naglašena od strane prethodnog nezavisnog revizora , identificirali smo jednake činjenice koje su od nas zahtijevale suzdržavanja od mišljenja na financijske izvještaje za godinu koja je završila on dan 31. decembra 2011. godine.

Bez daljnje kvalifikacije našeg mišljenja skrećemo pažnju na činjenicu da Društvo, na dan 3 I. decembra 2012. godine, ima neriješena imovinskopravna pitanja po osnovu vlasništva nad zemljišnim parcelama i građevinama koje iskazuje u financijskim izvještajima.

Tekući gubitak iz poslovanja, akumulirani gubici iz prethodnih godina i otežana sposobnost u izmirenju tekućih obaveza povećavaju sumnju u sposobnost Društva da posluje neograničeno.

KOMENTAR I SAŽETAK O REVIZIJSKOM IZVJEŠTAJU

IZVJEŠTAJ

1. Obavili smo reviziju financijskih izvještaja Privrednog društva „Agrokomerc“ d.d. Velika Kladuša (Društvo), sa stanjem na dan 31.12.2015. godine, i to:

Osnova za izražavanje mišljenja

2. Postupak. revizije financijskih izvještaja Društva proveden je u skladu sa Međunarodnim revizijskim standardima.

Standardi revizije, koje smo primjenjivali, zahtijevaju planiranje i provođenje revizije do nivoa potrebnog nam za dobivanje dovoljno dokaza o tome da li financijski izvještaji sadrže materijalno značajna pogrešna iskazivanja.

Revizija obuhvata ispitivanje, na test osnovi, evidencija i računovodstvenih podataka to potkrepljuju iznosi i objave prikazane u financijskim izvještajima.

Revizija također obuhvata procjenjivanje korištenih računovodstvenih načela i značajnih procjena Uprave, kao i cjelokupne prezentacije financijskih izvještaja.

Za potrebe ocjene rizika, revizor vrši procjenu internih kontrola vezanih za pripremanje i fer prezentiranje financijskih izvještaja, u svrhu određivanja revizorskih procedura prikladnih datim uvjetima, ali ne u svrhu davanja mišljenja u pogledu funkcionisanja internih kontrola Društva.

Vjerujemo da izvršena revizija pruža razumnu osnovu za izražavanje našeg mišljenja.

Značajke koje utječu na revizorsko mišljenje

---

⁴ Prema 'REVICUS' D.O.O. ZENICA Društvo za reviziju, financijsko i porezno savjetovanje d.o.o. Zenica

3. Popisom nisu utvrđene inventurne razlike (viškovi i manjkovi).

U gotovo svim zapisnicima popisnih komisija navedena su značajna oštećenja ili potpuno uništenje materijalnih sredstava, a u mnogim slučajevima ona su nedostajala.

Prema Međunarodnom računovodstvenom standardu 16. Nekretnine, postrojenja i oprema, pravno lice treba da primjenjuje Međunarodni računovodstveni standard 36.

Umanjenje vrijednosti sredstava, u kome se navodi da pravno lice treba da procijeni na svaki datum bilans stanja, da li je došlo do eventualnog umanjenja vrijednosti njegovih stalnih sredstava.

Ukoliko postoje takve naznake, pravno lice treba da procijeni nadoknadivi iznos tog sredstva, odnosno vrijednost koja se može nadoknaditi korištenjem, ili prodajom tog sredstva, što u Društvu nije učinjeno.

Utvrđeno je takođe, da Društvo nije uknjižilo vlasništvo nad većim dijelom zemljišnih parcela koje kao svoje vlasništvo vodi u poslovnim knjigama, a iste su predmet spora i u mnogim slučajevima se vraćaju prethodnim vlasnicima.

Iz naprijed navedenih razloga nismo se mogli uvjeriti u ispravnost iskazanih stanja stalnih materijalnih sredstava.

4. Kao što je navedeno u Napomeni 4., nismo se mogli uvjeriti u ispravnost iskazanih zaliha, iz razloga što su utvrđeni propusti, kako u samom popisu, tako i u evidentiranju zaliha.

Prilikom popisa često su prepisivana stanja iz prethodne godine, nisu utvrđeni stvarni viškovi i manjkovi, te na osnovu toga uskladjivanje u knjigovodstvenoj evidenciji.

Prilikom popisa rezervnih dijelova, komisije su ukazivale na zastarjelost, oštećenje, ili potpunu neupotrebljivost većine rezervnih dijelova.

U skladu sa zahtjevima Međunarodnog računovodstvenog standarda 2. Zalihe, ukoliko se utvrdi da je vrijednost zaliha, iz bilo kojih razloga, niža od nabavne, one se svode na tu nižu, iii neto prodajnu vrijednost.

Iz navedenih razloga, nismo mogli da se uvjerimo da je vrijednost zaliha realno iskazana.

5. Društvo nije izvodilo procjenu realnosti naplativosti potraživanja od kupaca, kao i ostalih potraživanja, kao što je navedeno u Napomenama 6. i 7. Evidentno je da su mnoga potraživanja od kupaca stara više godina, a takođe i veći dio drugih potraživanja, od kojih neka uopšte i nisu potraživanja Društva. Nismo mogli procijeniti o kojim se finansijskim efektima radi nakon otpisa nenaplativih potraživanja.

6. Kao što je navedeno u napomenama 9. i 10. protiv Društva se vodi veliki broj sudskih sporova, a postoje i presude koje su izvršne, ali Društvo nije izvršilo bilo kakva rezervisanja po tom osnovu iako se to zahtijeva Međunarodnim računovodstvenim standardom 37. Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva.

Mišljenje:

7. Na osnovu iznesene revizije, utvrdili smo da su navedene nepravilnosti uglavnom naslijeđene i da se dešavaju u više zadnjih obračunskih perioda, a također se i finansijski položaj Društva, zbog nedostatka ugovorenih poslova, pogoršavao u zadnjih nekoliko godina, što je rezultiralo sadašnjim, izuzetno složenim, stanjem u Društvu.

Na osnovu izvršene revizije, zbog učinka korekcija koje mogu nastati iz razloga obrazloženih u tačkama: 3., 4., 5. i 6., mišljenja smo da finansijski izvještaji ne prikazuju objektivno i realno, finansijski položaj Društva na dan 31.12.2015. godine, poslovni rezultat, promjene u gotovinskim tokovima i kapitalu za navedeni obračunski period i nisu u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (MSFI).

Zenica, 09.06.2016. godine

Posebni naglasci iz ove revizije iz 2015. godine su:

Kao što je navedeno u Napomeni 3. Materijalna sredstva, popis materijalnih sredstava na dan 31.12.2015. godine obavljen je nepotpuno.

Popis je obavljen samo po količinama, a ne i po vrijednostima, odnosno sa iskazanom nabavnom vrijednošću, odgovarajućom ispravkom vrijednosti, te sadašnjom vrijednošću.

1. U gotovo svim zapisnicima popisnih komisija navedena su značajna oštećenja, iiii potpuno uništenje materijalnih sredstava, a u mnogim slučajevima ona su nedostajala.
2. pravno lice treba da procijeni nadoknadivi iznos tog sredstva, odnosno vrijednost koja se može nadoknaditi korištenjem, iiii prodajom tog sredstva, to u Društvu nije učinjeno.
3. Utvrđeno je također, da Društvo nije uknjižilo vlasništvo nad većim dijelom zemljišnih parcela koje kao svoje vlasništvo vodi u poslovnim knjigama
4. Kako je to navedeno u Napomeni 4., nismo se mogli uvjeriti u ispravnost iskazanih zaliha, iz razloga što su utvrđeni propusti, kako u samom popisu, tako i

u evidentiranju zaliha, te nismo mogli da se uvjerimo da je vrijednost zaliha realno iskazana.

5. Društvo nije izvodilo procjenu realnosti naplativosti potraživanja od kupaca, kao i ostalih potraživanja, kao što je navedeno u Napomenama 6. i 7. Evidentno je da su mnoga potraživanja od kupaca stara više godina, a također i veći dio drugih potraživanja, od kojih neka uopšte i nisu potraživanja Društva!!!

6. Protiv Društva se vodi veliki broj sudskih sporova, a postoje i presude koje su izvršne, ali ih Društvo nije izvršilo.

7. Na osnovu iznesene revizije, utvrdili smo da su navedene nepravilnosti uglavnom naslijeđene i da se dešavaju u više zadnjih obračunskih perioda, a također se i finansijski položaj Društva, zbog nedostatka ugovorenih poslova, pogoršavao u zadnjih nekoliko godina, što je rezultiralo sadašnjim, izuzetno složenim, stanjem u Društvu.

KOMENTAR I SAŽETAK O REVIZIJSKOM IZVJEŠTAJU

Temeljno je utvrđivanje brojnih nezakonitosti i negativno mišljenje po svim osnovama.

U svakoj od 7 točaka mišljenja revizora utvrđena je manjkavost i prikrivenost stvarnoga stanja u Agrokomercu, kao i sukcesivno propadanje kroz više zadnjih obračunskih perioda.

Zbog nedostatka ugovorenih poslova, pogoršavao se položaj Agrokomerca u zadnjih nekoliko godina, što je rezultiralo sadašnjim, izuzetno složenim, stanjem u Društvu, koje u suštini, zbog njegove neperspektivnosti, vodi njegovoj likvidaciji.

IZVODI IZ ANALIZE STEČAJNOG UPRAVNIKA⁵

Izvodi iz analize Stečajnog upravnika pokazuju katastrofu kojom plovi ostatak Agrokomrca.

Stečajni upravnik, imenovan je u 2 mandata, pa je, uz podrazumijevajuću stručnost i odgovornost, imao vremena za ozbiljnu i svestranu analizu stanja u Agrokomercu.

Izvodi iz analize stečajnog upravnika slijede:

RAZLOZI POKRETANJA STEČAJNOG POSTUPKA

Razlozi za pokretanje stečajnog postupka zasnivaju se na odredbama Zakona o stečajnom postupku („Službene novine Federacije BiH“, broj: 29/03, 32/04 i 42/06), tj. na činjenici da isti imaju neplaćenih i dospjelih potraživanja od strane dužnika, a koja potraživanja su zasnovana na pravosnažnim i izvršnim sudskim odlukama, odnosno sudskim poravnanjima, te iz razloga što dužnik nije u mogućnosti da na zahtjev povjerioca podmiri u cijelosti svoje obaveze prema istima, tj. radi platežne nesposobnosti i nemogućnost izmirenja dospjelih i potraživanih obaveza u neprekidnom trajanju od 30 dana.

Pored imenovanja privremenog stečajnog upravnika i određivanja zadatka istog, postupajući sudija je imenovanom upravniku odredio poseban zadatak i to: - Utvrditi da li je stečajni dužnik u roku od 60 dana od dana donošenja Odluke o finansijskoj konsolidaciji Privrednog društva "Agrokomerc" d.d. Velika Kalduša, započeo izmirivati sve svoje tekuće finansijske obaveze;

IZVOR Izvještaj privremenog stečajnog upravnika ⁵

Analizom navedene tabele dolazimo do zaključka da u sistematizaciji radnih mjesta, odnosno u organizacijskoj šemi dužnika postoji, pored direktora, još 24 organizacione jedinice koje imaju ukupno 191 radnika, a stvarno 30-ak manje.

Usporedba da organizacione jedinice koje imaju ukupno 191 radnika, sa podatkom da je Agrokomerc imao 13.500 zaposlenih, najbolje ilustrira što se dešava i kamo ide Agrokomerc.

NE POSTOJI POTREBA PA NE OBAVLJAJU NIKAKVE POSLOVE

Najdrastičniji opis stečajni upravnik sažeto je iznio:

Analizirajući svaku od organizacionih jedinica pojedinačno utvrdio sam da većina organizacionih jedinica ne obavlja svoje poslove iz razloga što ne postoje potreba za obavljanjem poslova na terenu iz razloga što organizacione jedinice nemaju poslovne aktivnosti, te pored dijela stručnih službi (pravna, kadrovska, ekonomska) i službi ozezbjeđenja, sve ostale službe su nepotrebne u ovom trenutku kada Društvo ne obavlja redovnu djelatnost, kada nema proizvodnje i kada nema konkretnog plana rada i podrške od strane nadležnih institucija u cilju eventualnog pokretanja proizvodnje i drugih osnovnih djelatnosti Društva.

UPIS AGROKOMERCA U SUDSKI REGISTAR

Promjena strukture kapitala, bez ocjene upravitelja:

Tokom 1968. godine Agrokomerc je formiran kao Zemljoradnička zadruga Velika Kladaša, koji je do danas mijenjao svoj oblik organiziranja i naziv Firme.

Rješenjem Osnovnog suda udruženog rada u Bihaću, broj: U/I-944/91 od 31.10.1991. godine, u Sudski registar, pod registarskim matičnim brojem subjekta upisa, broj: I-344-0, izvršen je upis promjena statusa tadašnjeg DP „Agrokomerc“ Velika Kladaša, u Dioničko društvo za primarnu proizvodnju, industriju, tercijarne

i kvartalne djelatnosti „Agrokomerc“, sa p.o. Velika Kladuša, od kada Dužnik zvanično posluje kao Dioničko društvo (sadašnji oblik organiziranja), sa strukturom kapitala 47,00 % - društveni kapital i 53,00 % interne dionice.

Posljednja bitna promjena koja je upisana u Sudskom registru (pored promjena direktora) vezana je za promjenu osnovnog kapitala Društva, a koja je upisana rješenjem Kantonalnog suda u Bihaću, broj: U/I-406/05, od 12.05.2005. godine, po kojoj promjeni je visina upisanog osnovnog kapitala 310.248.730,00 KM, a koji je podijeljen na 31.024.873 redovnih dionica nominalne vrijednosti 10,00 KM. Struktura osnovnog kapitala Dužnika na dan navedenog upisa iznosila je 90,33 % državni kapital i 9,67% privatni kapital.

ŠTO JE UTVRĐIVAO STEČAJNI UPRAVNIK?

Traženi, dostavljeni i naknadno prikupljeni dokumenti su isključivo usmjereni na utvrđivanje činjenica da li je zahtjev za pokretanje stečajnog postupka opravdan, da li postoje razlozi za otvaranje stečajnog postupka, da li će u slučaju otvaranja stečajnog postupka Dužnik imati dovoljno sredstava za pokriće troškova stečajnog postupka i da li se poslovanje stečajnog Dužnika u prethodnom postupku može nastaviti (djelomično ili u potpunosti).

Nakon ponovnog imenovanja na funkciju privremenog stečajnog upravnika po Rješenju Suda od 18.01.2018. godine, dana 19.02.2018. godine, pisanim podneskom sam obavijestio Dužnika i Vladu FBiH o izvršenom imenovanju. U navedenim podnescima sam od strane uprave Društva i službi Društva tražio određenu matičnu dokumentaciju, knjigovodstvenu dokumentaciju i ostalu dokumentaciju iz koje bih izveo zaključak o trenutnom stanju imovine Društva, obaveza Društva, Programu konsolidacije, izvršenju navedenog programa, te

izvršenju tekućih obaveza Društva nakon usvajanja Programa financijske konsolidacije Društva.

Određen dio dokumentacije je dostavljen, dok nije dostavljen značajan dio dokumentacije koji se odnosi na Program rada Društva, Program realizacije financijske konsolidacije, i to kako slijedi:

ZBOG ČEGA SE VLADA FBiH TAKO PONAŠA?

Stečajni upravnik konstatira:

Zbog čega Vlada FBiH nije donijela Odluku o stavljanju van snage Odluke o financijskoj konsolidaciji Privrednog društva „Agrokomerc“ d.d. Velika Kladuša, uvažavajući činjenicu da navedeno Društvo nije počelo sa izmirivanjem tekućih obaveza niti nakon 60 dana od dana donošenja Odluke, a što potvrđuju prijave Poreske uprave, Razvojne banke i finansijski izvještaji navedenog Društva, koji na jasan i objektivan način potvrđuju činjenicu da Društvo ne izmiruje tekuće obaveze, niti ih je uopšte izmirivalo; Zbog čega je Vlada FBiH dopustila prodaju imovine koja je ušla u program revitalizacije, a navedena kao takva je trebala da bude okusnica razvoja Društva;

Na osnovu prethodno navedenog došao sam do zaključka da uprava Društva i većinski vlasnik uporno izbjegavaju predati dokumentaciju, ili dati informacije o tome na osnovu kojeg plana konsolidacije je donesena odluka o financijskoj konsolidaciji, da li je navedeni plan konsolidacije usmjeren na likvidaciju Društva kroz postupak financijske konsolidacije, ili na revitalizaciju Društva

UKUPNO: 191 ZAPOSLENIK AGROKOMERCA

Tablica 2: Uposlenici AGROKOMERCA na dan 31.12.2017. godine

Analizirajući svaku od organizacionih jedinica pojedinačno utvrdio sam da većina organizacionih jedinica ne obavlja svoje poslove iz razloga što ne postoji potreba

za obavljanjem poslova na terenu iz razloga što organizacione jedinice nemaju poslovne aktivnosti, te pored dijela stručnih službi (pravna, kadrovska, ekonomska) i službi obezbjeđenja sve ostale službe su nepotrebne u ovom trenutku kada Društvo ne obavlja redovnu djelatnost, kada nema proizvodnje i kada nema konkretnog plana rada i podrške od strane nadležnih institucija u cilju eventualnog pokretanja proizvodnje i drugih osnovnih djelatnosti Društva.

STARANJE O IMOVINI DUŽNIKA, PREGLED POSLOVNIH PROSTORIJA I POSLOVNE DOKUMENTACIJE DUŽNIKA

Obilazak dužnikovih poslovnih prostorija i fizičko obezbjeđenje imovine Uvidom u poslovne knjige Dužnika utvrdio sam da isti u svom vlasništvu posjeduje nepokretnosti (zemljište, poslovne prostore, garaže i stanove), te pokretnu imovinu (opremu, zalihe i sl.), što potvrđuju sljedeći dokazi: 1. Finansijski izvještaji društva na dan 31.12.2012., 31.12.2013., 31.12.2014. i 31.12.2016. godine (bilans stanja, bilans uspjeha, promjene u kapitalu, novčani tok, bilješke idr.);

Osnovni kapital je prikazan u skladu sa Rješenjem o upisu subjekta u sudski registar i iznosi 310.248.736,00 KM. Bitno je napomenuti, da nije bilo revalorizacije (ne ulazeći u tačnost izvršene procjene) kapital bi iznosio: 29.902.156,00 KM. A, da su se primijenile i preporuke revizora kapital bi iznosio gotovo 10.000.000,00 KM, a to znači da će u 2018. godini, uz konstantni gubitak od cca. 11.000.000,00 KM, Društvo knjižiti gubitak iznad visine kapitala. Dokaz za iznos od 10.000.000,00 KM je i dio iz Izvještaja revizora:

Analiza finansijskih izvještaja za posljednjih pet godina

Analiza finansijskih izvještaja za posljednjih pet godina.

U nastavku ovog dokumenta prikazana je analiza finansijskih izvještaja za period od 2012. do 2016. godine na osnovu izabranih pokazatelja.

Pritom je bitno napomenuti da je toku u 2016. godine provedena revalorizacija na stavkama zemljišta, građevinskih objekata, postrojenja i opreme kojom je vrijednost imovine uvećana za 193.765.684 KM.

U ovom kontekstu bitno je spomenuti da revalorizacijska rezerva (odnosno revalorizacija) nastaje kao rezultat usklađivanja vrijednosti dugotrajne imovine iznad početne nabavne vrijednosti kako bi ta nova vrijednost bila u skladu s tržišnim vrijednostima.

Cilj tog usklađenja je realan i pošten prikaz vrijednosti u finansijskim izvještajima radi pružanja informacija korisnicima o finansijskom položaju Društva.

Zbog izrazito osjetljivog problema revalorizacije i njene realnosti, odnosno utvrđivanja da li je povećanje vrijednosti imovine provedeno na način da ista bude prikazana prema fer vrijednostima u finansijskim izvještajima, analiza finansijskih pokazatelja provedena je na način da su prikazane vrijednosti prije revalorizacije i vrijednosti poslije revalorizacije.

Od ukupno iskazane aktive u iznosu od 365 miliona KM, 53 % čini revalorizirana vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme.

Analiza je pokazala da je revalorizirana vrijednost za najmanje 140 miliona KM iznad očekivanog prosječnog maksimuma.

Nadalje, prema analizi koja je provedena u ovu svrhu utvrđen je mogući postotak nerealne aktive od 41%.

Revalorizacija, sama po sebi, otvara mnoga pitanja o vjerodostojnosti, realnosti i transparentnosti finansijskih izvještaja.

Najčešće se provodi na stavkama građevinskih objekta i zemljišta prema zahtjevima Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja.

Agresivna revalorizacija se provodi upravo s ciljem poboljšanja solventnosti.

U cilju manipulacije finansijskim izvještajima često se provodi revalorizacija kako bi se prikrio gubitak iznad visine kapitala.

Kod promatranog Društva postoje indikatori da je imovina trebala biti testirana na umanjenje u skladu s primjenjivim okvirom finansijskog izvještavanja (kako eksternih tako i internih).

Bitno je navesti da je u 2016. godini prodan dio građevinskih objekata subjekta, uz ostvarenje gubitaka od prodaje, ili bez ostvarenja dobitaka, što jasno ukazuje na oprez koji je potrebno imati kod analize finansijskih izvještaja nakon revalorizacije.

Revalorizacija je dovela do povećanja ukupnog kapitala subjekta sa 43.625.814,00 KM, na 223.667.840,00 KM, odnosno za 180.042.026,00 KM, ili za 413 %, što omogućava duže poslovanje uz ostvarenje gubitaka, bez ostvarenja gubitka iznad visine kapitala.

Revalorizacija je dovela do povećanja ukupnog kapitala subjekta za 180.042.026,00 KM, ili za 413 %.

To nije realna stavka imovine Privrednog društva, nego je pozicija aktive koja pruža informaciju o iznosu imovine koja nedostaje da bi se podmirile obaveze, odnosno dugovi Društva jer su obaveze veće od imovine.

Kako od strane uprave Društva do dana dostavljanja ovog Izvještaja nisu dostavljeni finansijski izvještaji Društva na dan 31.12.2017. godine iste nisam mogao uvrstiti u navedenu analizu.

Stečajni upravnik je naveo da je: Revalorizacija dovela do povećanja ukupnog kapitala subjekta sa 43.625.814,00 KM na 223.667.840,00 KM, odnosno za 180.042.026,00 KM, ili za 413 %, te sumnja u realnost postupka.

IZJAŠNENJE O IZGLEDIMA NASTAVKA POSLOVANJA U TOKU PRETHODNOG POSTUPKA

Kako od strane uprave Dužnika nisam dobio tačan Plan i program rada Dužnika za 2018. godinu, te kako Dužnik ne obavlja svoju redovnu djelatnost već duži niz godina u svojstvu privremenog stečajnog upravnika mišljenja sam da se u toku prethodnog postupka ne može pokrenuti poslovanje Dužnika (iz redovne djelatnosti), nego se može nastaviti poslovanje Dužnika obavljanjem djelatnosti iznajmljivanja vlastitih nekretnina u zakup od čega dužnik ostvaruje prihode već duži niz godina, iz kojih prihoda se nesmetano mogu podmiriti troškovi vođenja stečajnog postupka.

X. UTVRĐIVANJE POSTOJANOSTI PRAVNIH RADNJI KOJE BI SE MOGLE POBIJATI U SKLADU SA ODREDBAMA ČLANA 80. DO 87. ZOSP

U svojstvu privremenog stečajnog upravnika, a temeljem analize poslovne dokumentacije koja mi je stavljena na uvid u ovoj fazi postupka smatram da postoji niz pravnih radnji koje bi se mogle pobijati u skladu sa odredbama člana 80. do 87. Zakona o stečajnom postupku, a kojima radnjama su oštećeni povjerioci Dužnika, odnosno sa kojim radnjama su određeni povjerioci stavljeni u povoljniji položaj u odnosu na ostale povjerioce.

Navedene radnje u najvećem dijelu se odnose na prodaju imovine Dužnika u postupku konsolidacije i prije toga, kako kroz izvršni postupak, tako i neposrednom pogodbom, odnosno zaključivanjem građanskog ugovora između

dužnika i određenog broja povjerioca, a o čemu već istragu vode nadležno Kantonalno i Federalno tužilaštvo

ANALIZA POSTUPKA I UČINKA FINANSIJSKE KONSOLIDACIJE

Iz opisa postupka finansijske konsolidacije stečajni upravnik konstatira neadekvatnost, koje podcrtavamo:

Tokom 2014. godine u oba Doma Parlamenta FBiH; na prijedlog Vlade FBiH, usvojen je Zakon o finansijskoj konsolidaciji privrednih društava u Federaciji Bosne i Hercegovine. Navedenim Zakonom je propisano da isti između ostalog uređuje postupak finansijske konsolidacije privrednih društava u FBiH u čijem osnovnom kapitalu je državni kapital zastupljen sa više od 50% (društvo sa većinskim državnim kapitalom).

U članu 1. stav 2. Zakona navedeno je koja privredna društva mogu podnijeti zahtjev za pokretanje postupka finansijske konsolidacije i to ona privredna društva koja u prethodne tri godine posluju sa gubitkom i koja ne izmiruju svoje tekuće finansijske obaveze.

Cilj finansijske konsolidacije bio je usmjeren na pokušaj stavljanja određenih društava u okvire redovnog i na zakonu zasnovanog poslovanja, uz restrukturiranje do tada utvrđenih obaveza i iznalaženje mogućnosti plaćanja budućih obaveza (nakon usvajanja plana konsolidacije) kroz redovno poslovanje.

Na osnovu navedenog tadašnja uprava Dužnika je sačinila Program finansijske konsolidacije Privrednog društva „Agrokomerc“ d.d. Velika Kladaša čiji je osnovni cilj bio prezentiranja i davanje smjernica, određivanje strategije i načina rješavanja problema uočavanja ključnih problema sa kojima se Društvo trenutno suočava, njihovo rangiranje po težini i hitnosti, te definiranje puteva i prioriteta njihovog rješavanja.

Cilj navedenog Programa je bio također da se od Dužnika stvori profitabilno i kvalitetno Privredno društvo koje bi, uz pomoć novih investicija, racionalizacije i vansudskog rješavanja nastalih zaduženja moglo da odgovori tržišnim izazovima, te da uz profitabilno poslovanje proizvodnih kapaciteta u dugoročnom periodu stvori uvjete održivog opstanka preostalih proizvodnih kapaciteta, a koji ciljevi analizom finansijske i druge dokumentacije Dužnika do dana izrade ovog Izvještaja nisu postignuti ni u najmanjoj mjeri.

Također osnovni cilj samog Programa je bio i otklanjanje opasnosti od pokretanja stečajnog ili likvidacionog postupka stvaranjem pozitivnog okruženja kroz pokretanje proizvodnje i zapošljavanja radne snage.

Kao osnovna djelatnost i potencijal Društva u Programu konsolidacije navedeno je pokretanje primarne biološke proizvodnje i pokretanje prehrambene industrije, što se planiralo ostvariti pokretanjem vlastitih kapaciteta, i to Tvornice stočne hrane i prehrambene industrije u naselju Polje.

Programom konsolidacije bila je predviđena i racionalizacija poslovanja i reorganizacija postojećeg Agrokomerca, u smislu napuštanja poslovnih aktivnosti koje ne predstavljaju uvjete odvijanja osnovne djelatnosti Društva, i to formiranjem novog Društva koje će činiti dva poslovna područja na kojima će se temeljiti buduće poslovanje i razvoj Agrokomerc d.d. i to:

1. Prehrambena industrija sa fabrikama u kompleksu prehrambene industrije,
2. Primarna biološka proizvodnja kao zaokružena cjelina koja obuhvata sve nekretnine i resurse koji su neophodni radi postizanja zaokruženosti biološkog procesa i uslužnosti u PH prerađivačkoj industriji.

Gore pobrojane djelatnosti planiralo se obavljati sa maksimalno 120 uposlenih.

U cilju namirenja povjerioca u procesu konsolidacije, a temeljem Zakona o

finansijskoj konsolidaciji planirano je da se izvrši prodaja 18 kapaciteta, i to kako slijedi: Broj: 17 0 St 085978 17 St Izvještaj privremenog stečajnog upravnika.

Od dana pokretanja finansijske konsolidacije Vlada Federacije BiH je također propustila utvrditi da je finansijska konsolidacija nemoguća, da se stvaraju dodatne obaveze na strani Dužnika, odnosno propustila je donijeti Odluku sa kojom stavlja van snage svoju Odluku o finansijskoj konsolidaciji, nego ista Vlada, dana 24.10.2017. godine, donosi Odluku sa kojom prvobitno mijenja prethodno donesenu Odluku, te agoniju samog Društva i njegovih povjerioca prolongira do 10.07.2019. godine, a koji period je vjerojatno dovoljan da se izvrši prodaja imovine Dužnika, odnosno da se ta ista imovina privede namjeni na način kako je to već urađeno sa Tvornicom stočne hrane i Prehrambenom industrijom.

Na ovaj način Vlada FBiH, kao većinski vlasnik imovine Dužnika, direktno je utjecala na ostvarivanje prava svih povjerioca da naplate svoja potraživanja, tj. svoju imovinu, čime je Vlada na direktan način omogućila povjeriocima da traže solidarnu odgovornost Vlade u namirenju njihovih potraživanja, a što također može imati dogoročne negativne efekte na budžet Federacije.

Potvrda ovako nezakonito donešene Odluke Vlade (Odluke o produženju roka trajanja konsolidacije), pa i potvrda pasivnosti Vlade koja nije donijela odluku kojom stavlja van snage prvobitno donesenu Odluku o odobravanju postupka finansijske konsolidacije u roku od 60 dana od dana donošenja iste, te pravo na pokretanje izvršnih postupaka, pa i stečajnog postupka nad imovinom Dužnika, nalazi se u Odluci Vrhovnog suda Federacije BiH, broj: 51 0 Rs 068824 16 Spp, od 30.09.2016. godine.

Navedenom Odlukom je utvrđeno da u situaciji ukoliko društvo sa većinskim učešćem državnog kapitala za koje je donijeta Odluka o finansijskoj konsolidaciji

ne započne sa izmirenjem svojih tekućih finansijskih obaveza u roku od 60 dana od dana donošenja Odluke o finansijskoj konsolidaciji, a nadležni organ vlasti ne donese odluku kojom stavlja van snage svoju odluku o finansijskoj konsolidaciji društva, po prijedlozima za dozvolu izvršenja (a analogno tome i prijedlozima za pokretanje stečajnog postupka) koji su podnijeti nakon isteka navedenog roka, ukoliko podnosilac prijedloga dokaže da je rok istekao, a dužnik nije započeo sa izmirenjem svojih tekućih finansijskih obaveza, sud će postupiti na način kako je to propisano Zakonom o izvršnom postupku, a analogno tome i Zakonom o stečajnom postupku.

Navedena Odluka je objavljiva u „Službenim novinama FBiH“, broj: 84/17, od 01.11.2017. godine

Obaveze Društva na dan 31.12.2017. godine iznosile su 143.561.330,30 KM.

Također napominjem da je Dužnik tokom 2017. godine ostvario gubitak u poslovanju u iznosu od 27.450.458,24 KM, te je ukupni gubitak Društva 280.346.580,17 KM.

Analizom prometa na kontima obaveza Društva tokom posmatranog perioda utvrdio sam da Društvo ne izmiruje tekuće obaveze u roku dospijeca, te da su obaveze Društva svake godine sve značajnije u odnosu na ostatak imovine Društva.

Obaveze su identične ili veće od obaveza, na dan usvajanja Plana konsolidacije, ali je imovina Društva dosta manja, bez obzira na izvršenu revalorizaciju (prividno knjigovodstveno povećanje vrijednosti), što će u dogledno vrijeme dovesti do nemogućnosti nemirenja povjerioca u stečajnom postupku za značajniji procent.

MIŠLJENJE O ZATEČENOM STANJU I PRIJEDLOG PRIVREMENOG STEČAJNOG UPRAVNIKA

U 7 točaka privremeni stečajni upravnik opisao je zatečeno stanje, nestanka Agrokomerca, koje u sedmoj točki potcrtavamo:

Na osnovu navedene analize, prikupljenih dokaza i sačinjenog izvještaja u svojstvu privremenog stečajnog upravnika iznosi svoje mišljenje u pogledu zatečenog stanja i to kako slijedi:

1. Prijedlog za otvaranje stečajnog postupka je podnesen od povjerioca koji imaju pravni interes za provođenje stečajnog postupka, što je utvrđeno na osnovu dokumentacije koju su povjerioci dostavili uz prijedloge, na osnovu knjigovodstvene evidencije Dužnika i na osnovu dokumentacije koju je dostavio Dužnik u toku privremenog postupka;

2. Na strani Dužnika postoje stečajni razlozi iz razloga što Dužnik nije u stanju da izmiri svoje dospjele i potraživane obaveze prema povjeriocima (kako prema predlagačima tako i ostalim povjeriocima) u roku od 30 dana od dana dospijeća istih.

Činjenica da je Dužnik eventualno ponudio izmirenje obaveza prema predlagačima ne znači nužno da je isti i sposoban za plaćanje ostalih obaveza, a koje su za cca. 55.000.000,00 KM prijavljene samo u ovoj fazi postupka, a knjigovodstvena evidencija istih je cca. 144.000.000,00 KM;

3. Usprkos činjenici da imovina Dužnika nije adekvatno i fer prikazana u finansijskim izvještajima, sa sigurnošću tvrdim da se iz iste mogu izmiriti troškovi vođenja postupka (davanjem u zakup, prodajom ili restrukturiranjem);

4. Poslovanje stečajnog Dužnika koje je usmjereno na davanje vlastitih nekretnina u zakup može se nastaviti u prethodnom postupku i isto neće utjecati na smanjenje imovine Dužnika, odnosno neće negativno utjecati na povjerioce istog;

5. Dužnik je prezadužen i nesposoban za plaćanje obaveza, te je pokretanje stečajnog postupka uprkos finansijskoj konsolidaciji jedino zakonito rješenje, a na osnovu kojeg bi se utvrdila tačna imovina Dužnika, tačne obaveze i kojem postupku bi se povjerioci (koji su ujedno i vlasnici imovine) odredili u kojem pravcu može ići Dužnik;

6. Dužnik, kao Društvo sa većinskim učešćem državnog kapitala koje se konsoliduje, nije započeo izmirivati sve svoje tekuće finansijske obaveze u roku 60 dana od dana donošenja odluke o konsolidaciji, te je nadležni organ vlasti morao donijet odluku kojom stavlja van snage svoju odluku o finansijskoj konsolidaciji društva sa većinskim učešćem državnog kapitala.

7. Kako nadležni organ vlasti nije donio zakonitu odluku sa kojom stavlja van snage svoju Odluku o finansijskoj konsolidaciji, zahtjev za pokretanje stečajnog postupka kao jedan od načina naplate potraživanja povjerioca koji za to imaju pravni interes je opravdan, te je sud u obavezi da u skladu sa Zakonom o stečajnom postupku, a u skladu sa Odlukom Vrhovnog suda FBiH, broj: 51 0 Rs 068824 16 Spp, od 30.09.2016. godine, otvori stečajni postupak nad imovinom Dužnika;

Na osnovu svega navedenog predlažem OTVARANJE STEČAJNOG POSTUPKA NAD IMOVINOM PRAVNOG LICA „AGROKOMERC“ D.D. VELIKA KLADUŠA.

Konačno možemo zaključiti kako je stečajni upravnik I nehotice, potvrdio, već poznatu činjenicu, i uporno skrivanu istinu, kroz “propise, institucije i tzv. zakone”, da se njihovim postupcima produženja rokova za konsolidaciju, kupovalo vrijeme za nastavak pljačke i za likvidaciju Agrokomerca, koju bahato provode vlastodršci I njihovi pomagači.

PRIJEDLOZI KOJI MOGU STVORITI REALNE UVJETE ZA RAZVOJ

Molimo Općinsko vijeće Općine Velika Kladuša da odluči o slijedećem:

1. Da se Vijeće odredi o pokretanju podnesaka prema Tužilaštvu

Bosne i Hercegovine, SIPI i Sudu Bosne i Hercegovine - odjel za organizirani kriminal i svim relevantnim organima u Federaciji Bosne i Hercegovine za ispitivanje:

-Kršenja elementarnih prava i sloboda na poslovnom području Sistema Agrokomerca na kom je vršena eksproprijacija zemljišta radi zapošljavanja članova porodica koje su ostale bez posla i bez zemlje,

-Ispravnost procedura i zakonitost Vlade Federacije, Nadzornog odbora, Skupštine Agrokomerca i direktora u 2005. godini po kojoj se privatna imovina dioničara Agrokomerca sa 53% smanjila na nepunih 10%,

- Ispravnost procedura i zakonitosti odredbi u tekstu Ugovora Agrokomerca sa Firmom Gadžo - komerc.

Imamo saznanja da je toj Firmi sa upitnim poslovnim referencama iz Budžeta Federacije i Razvojne banke Federacije BiH iz kreditne linije Republike Turske namijenjene financiranju projekata održivog povratka po kom osnovu se i zadužila država Bosna i Hercegovina predviđen određen iznos tih sredstava, te

- može li jedan član Predsjedništva mijenjati namjenu međudržavne kreditne linije jer financiranje Gadžo - komerca nije povratnički projekt,

- S obzirom da je d.d. Agrokomerc do 2005. godine u Sudskom registru, bio u većinskom vlasništvu dioničara Agrokomerca (53/47), je li se mogla sprovesti mala privatizacija i da li je Vlada Federacije Bosne i Hercegovine imala pravo upravljanja Firmom (bolje reći pravo rušenja Agrokomerca) putem Nadzornih odbora i direktora koje je imenovala bez znanja dioničara do 2005. godine.

2; Da se odredi prema našem Prijedlogu da naša Udruga zbog ključnog načela uključenosti svih građana, posebno osjetljivih kategorija našeg stanovništva u izradi Strategije integralnog razvoja bude nosilac izrade iste.

To temeljno načelo je sadržano u potpisanom Memorandumu između Općine Velika Kladuša i Ureda Ujedinjenih nacija u Bosni i Hercegovini, a metodologija MiPRO (Metodologija za Integrirano Planiranje Razvoja Općina) je obvezujuća u izradi ovog strateškog dokumenta.

MiPRO je jedan od najvažnijih instrumenata za proaktivno i odgovorno upravljanje lokalnim razvojem.

Lokalni je razvoj jedna od najvažnijih zadaća lokalne samouprave u Bosni i Hercegovini i vjerojatno najveći izazov s kojim se ona suočava danas. Proaktivno upravljanje razvojem podrazumijeva stvaralačko oblikovanje budućnosti i strpljivo i sistematično nastojanje da se takva budućnost dostigne. Odgovorno upravljanje podrazumijeva prvenstveno odgovornost spram građana, uključujući i buduće generacije.

Vodeća načela na kojima se zasniva planiranje lokalnog razvoja jesu održivost i socijalna uključenost.

Načelo održivosti zasniva se na ideji da prirodni i ljudski sustavi moraju biti regenerativni (obnovljivi) i uravnoteženi da bi trajali.

Načelo održivosti podrazumijeva integriranost najvažnijih ekonomskih, društvenih i okolišnih aspekata:

- ekonomske zahtjeve za dinamičnom i okolišno učinkovitom i održivom ekonomijom, koja osigurava prosperitet i pruže prilike za sve, u kojoj socijalne troškove i troškove zaštite okoliša snose oni koji ih prouzrokuju;

- društvene zahtjeve za osiguranje boljih socijalnih uvjeta, ekonomskih, socijalnih i kulturnih prava za sve slojeve i skupine, uključujući načelo ravnopravnosti spolova;
- okolišne zahtjeve da se životno važni prirodni resursi koriste tako da zadovoljavanje sadašnjih potreba ne ugrožava mogućnost budućih generacija da zadovolje svoje potrebe.

Poštujući načelo socijalne uključenosti u prvi plan se stavlja zahtjev za društvenom integracijom i usklađenošću, podrazumijevajući takvo planiranje koje pokazuje posebnu osjetljivost za potrebe i interese socijalno ranjivih marginaliziranih skupina. Ostvarivanjem ovoga načela doprinosi se ujednačavanju šansi u razvoju i povećanju društvene pravičnosti.

Taj strateški dokument je naslonjen na prostor općine Velika Kladuša, te predlažemo da naša Udruga za potrebe Općinskog organa uprave koncipira Zavod za prostorno planiranje u cilju racionalnog upravljanja zemljištem o čemu bi se Protokolom regulirali svi elementi.

Poseban strateški dokument za Lokalnu zajednicu predstavlja turizam, jer samo na taj način je moguće pomiriti lokalni ekonomski RAZVOJ i zaštitu i unapređenje okoliša jer u sektoru društvenog razvoja naši konačni ciljevi su standardi koje promovira Evropska unija.

Jednostavno, tu moramo suzbiti opću bijedu, siromaštvo i nezaposlenost na našem području a budućim pokoljenjima ostaviti čistu vodu, zemlju i zrak.

Svi navedeni instrumenti imaju istu proceduru usvajanja kao što je procedura predviđena za usvajanje budžeta.

Radi svega navedenog predlažemo da naša Udruga dobije svoj grant u Budžetu Općine Velika Kladuša koji bi se koristio po zakonima predviđenim procedurama.

3. Sukladno dugoročnim strateškim dokumentima lokalitet Trnovi (devastirani objekt Praonica rublja⁶ i pijaca) je izuzetna pozicija za Projekt prerade voća i povrća te razvoja viših faza prerada voća i povrća.

Devastiran objekt pretvoriti u razvojnu šansu, uspostavom najmodernije prerade povrća i voća je najdirektniji interes svih naših domaćinstava u svim mjesnim zajednicama, jer se tim udaraju tvrdi temelji razvoja porodičnog biznisa u našoj Lokalnoj zajednici.

Više faze prerade povrća i voća zahtjeva dislociranje pijace. Predlažemo da Općinsko vijeće Općine Velika Kladuša usvoji Zaključak s kojim će kao Skupština Javnog poduzeća VIK ovlastiti Nadzorni odbor VIK -a da pokrene procedure donošenja kriterija o trajnom ustupanju zemljišta u Trnovima sa devastiranim građevinskim objektom u cilju zapošljavanja, te putem javnog natječaja isto ustupi najpovoljnijem ponuđaču.

4. Lokalitet Sportske dvorane i sama Dvorana predstavlja najpogodniju varijantu da se da šansa svim građanima Općine Velika Kladuša i sa cijelog poslovnog područja Agrokomerc da daju doprinos u razvoju naše Lokalne zajednice, podmirujući svoje potrebe na sajmu u zatvorenom i sajmu na otvorenom, a posebno invalidi proistekli iz rata, kao budući proizvođači povrća, posebno u plastenicima, kooperanti, to jest sva domaćinstva koja bi kroz razvoj porodičnog biznisa imala mogućnost prodaje svojih proizvoda, te svih viškova u Fabriku za preradu povrća i voća.

---

⁶ Postupak vlasti s Praonicom rublja je ilustrativna korupcijska slika pljačke i osiromašenja Agrokomerca. Dokumenti kao dokazi o navedenom slučaju bezakonja i korupcije, nalaze se u Udruženju malih dioničara i dostavljeni su nadležnim organima, kao prilozi u tim predmetima.

Predlažemo da Općinsko vijeće Općine Velika Kladuša usvoji Zaključak s kojim će, kao Skupština Javnog poduzeća Komunalije, ovlastiti Nadzorni odbor Komunalija da pokrene procedure donošenja kriterija o trajnom ustupanju zemljišta u cilju zapošljavanja, te putem javnog poziva isto ustupi najpovoljnijem ponuđaču.

5. Bankarski sustav u Bosni i Hercegovini je antirazvojni jer je, u situaciji postojanja zakonodavne i izvršne vlasti bez vizije za svoju Državu i za svoj narod, doprinio abnormalnom pretvaranju bosanskohercegovačkog društva u potrošačko društvo.

U situaciji kada se posegne za zaduženjem budućih mladih naraštaja za izmirenje sadašnjih plaća u javnom sektoru, jedina solucija je sve što vrijedi u Državi staviti na doboš na koji način se neminovno ostaje bez elemenata državnosti.

Najtragičniji u tome je odliv mladih, školovanih kadrova, iz Države i drastičan godišnji pad upisanih prvačića širom Bosne i Hercegovine.

Zato mi, ako želimo provedivu Strategiju integriranog razvoja Lokalne zajednice, moramo izgrađivati nove odnose i sa bankarskim sektorom.

Predlažemo da Općinsko vijeće Općine Velika Kladuša ovlasti Načelnika Općine da komunicira sa najmanje tri banke u Bosni i Hercegovini koje prihvaćaju novi pristup razvoju i sa najpovoljnijom bankom formira efikasne razvojne instrumente, osigura joj smještaj za uspostavu organizacione jedinice u Velikoj Kladuši, ako je do sada nema i druge pogodnosti, u skladu sa pozitivnim praksama u Europskoj uniji.

U tome Načelnik Općine ima bezrezervnu stručnu pomoć Uprave našeg Udruženja Savjetničkog tima (35 eminentnih stručnjaka) i Predsjednika Uprave našeg Udruženja.

Vjerujemo da će Općinsko vijeće Općine Velika Kladuša smoci snage i hrabrosti da pokrene sveopći razvoj.

Odzivom na te, i takve, inicijative Načelnik Općine Velika Kladuša pokreće **PROGRAM NOVI PRISTUP, KOJEGA OPISUJEMO U NASTAVKU.**

U materijal se uključuje i Izvod iz Programa rada Načelnika, koji se temelji na raspravljenom Izveštaju i njegovim priložima, te raspravi sa STRUČNIM TIMOM u kojima se cjelovito informira o radu Općinskog načelnika i radu Jedinog organa uprave Općine Velika Kladuša u mandatnom periodu 2016-2020. godina, te da se kroz ovaj materijal, sagleda ostvarivanje i realizacija vlastitih programskih zadataka i aktivnosti koje su obuhvaćene Osnovama programa i politike Općinskog načelnika Općine Velika Kladuša za period 2017-2020. godina, koje je Vijeće usvojilo na svojoj V redovnoj sjednici, održanoj 27.03. 2017. godine, te izvršiti informiranje Općinskog vijeća i lokalne javnosti u cjelini o najznačajnijim projektima, aktivnostima i pitanjima realiziranim u naznačenom periodu. Tu slijede:

I. IZDOJENE AKTIVNOSTI

Prostorni plan Općine

Prostorni plan Općine je najvažniji strateški razvojni dokument Općine, koji određuje dugoročne ciljeve i mjere prostornog razvoja sukladno planiranom ukupnom gospodarskom, društvenom i historijskom razvitku Općine.

Prostorni plan je temeljni dokument prostornog uređenja Jedinice lokalne samouprave kojim se određuje strukturalna podjela, namjena i načini korištenja i upravljanja prostorom, te kriteriji i smjernice za uređenje i zaštitu prostora na području lokalne zajednice.

Racionalno korištenje postojećih prirodnih i radom stvorenih vrijednosti u svim domenama privrednog i društvenog života i dosljedno ostvarivanje opredjeljenja iz

Prostornog plana Općine Velika Kladuša treba da doprinose bržem materijalnom i društvenom razvoju Općine Velika Kladuša.

Općina Velika Kladuša raspolaže sa određenom prostorno-planskom dokumentacijom, a njena primjenjivost i stanje se tretira posebnim dokumentima.

II. PROJEKTI REALIZIRANI PO MJESNIM ZAJEDNICAMA

Pojedinačni pregled svih realiziranih infrastrukturnih projekata po mjesnim zajednicama i godinama njihove realizacije dat je u Informaciji o radu i aktivnostima Općinskog načelnika i pokazuje značajnu razinu uspješnih aktivnosti, koje su realizirane u teškim vremenima i poteškoćama.

Aktivnosti Općinskog načelnika značajan su prilog u pogledu poboljšanja rada mjesnih zajednica kroz rješavanje njihovih finansijskih pitanja i kroz Program edukacije predsjednika i članova savjeta mjesnih zajednica

Preuzimanje snažnije uloge, ne samo u ovoj oblasti, pretpostavlja obavezu da se mjesnim zajednicama i formalno dodijele određeni zadaci i osigura odgovarajući administrativni i finansijski kapacitet.

Iznos sredstava isplaćenih za rad mjesnih zajednica zadnjih 5 godina pokazao je tendenciju rasta, osim u 2020, u toku trajanja vanredne situacije izazvane proglašenjem Pandemije i pojavom korona virusa.

III. TEMATSKA SJEDNICA OPĆINSKOG VIJEĆA I REVIZIJA

Na ovom mjestu posebno treba istaknuti Tematsku sjednicu koju je Općinsko vijeće Općine Velika Kladuša održalo 20.04.2017. godine, na zahtjev Udruženja za zaštitu nezaposlenih dioničara Agrokomerc Velika Kladuša.

Naime, Udruženje za zaštitu nezaposlenih dioničara Agrokomerc je, dana 23.03.2017. godine, Općinskom vijeću Općine Velika Kladuša podnijelo Zahtjev za

sazivanje i održavanje Tematske sjednice Općinskog vijeća na temu Revizije izvršene privatizacije privrednih subjekata na području općine Velika Kladuša, obrazlažući pri tom svoj Zahtjev činjenicom da je privatizacija privrednih subjekata na području Općine Velika Kladuša vršena u skladu sa odredbama Zakona o društvenom kapitalu i Zakona o privatizaciji poduzeća, a u periodu od 1991. do 2005. godine, te da je navedena privatizacija, koja je na području Općine Velika Kladuša obuhvatila bivša društvena poduzeća Agrokomerc, Saniteks, Grupex i Kladušnicu, bila neobjektivna i površna, a rezultat tako izvršene privatizacije su katastrofalne posljedice po bivše radnike tih privrednih subjekata, stanovništvo Općine i našu cjelokupnu privredu, a koje SU NAZNAČENE OVIM PROGRAMOM, a što nedvojbeno potvrđuju slijedeće činjenice:

- Cca 15.000 radnika je ostalo bez zaposlenja,
- Radnici su ostali bez imovine koju su stjecali i izgrađivali cijeli svoj radni vijek,
- Proizvodnja, zaposlenost i ukupna radna aktivnost, svedeni su na cca 7% od predratnih pokazatelja,
- Kod bivših radnika i ostalog stanovništva Općine, prisutna je velika nezaposlenost i siromaštvo i
- Učestalo napuštanje svojih domova radno sposobnog stanovništva i preseljenje u druge države.

Prema navodima iz obrazloženja podnesenog Zahtjeva, korist od tako provedene privatizacije, nažalost imali su jedino odabrani i politički podobni, ratni i poratni profiteri, koji su se obogatili prisvajanjem radničke imovine, proizvodnih pogona i opreme, poslovnih prostorija, stanova, građevinskog zemljišta i druge nepokretne i pokretne imovine.

U provedenom postupku privatizacije najveće nezakonitosti učinjene su, i još uvijek se čine, na imovini Agrokomerc d.d. i prema njegovim bivšim radnicima, a istaknute navode u svom Zahtjevu Udruženje za zaštitu nezaposlenih dioničara Agrokomerc potkrijepilo je slijedećim činjenicama:

1. Agrokomerc je, suglasno odredbama Zakona o društvenom kapitalu, izvršio transformaciju iz Poduzeća u društvenom vlasništvu u Dioničko društvo sa mješovitim vlasništvom, i to odlukama Radničkog savjeta, od 27. augusta 1991. godine, na osnovu čega je Sud udruženog rada u Bihaću, 31.10.1991. godine, registrovao Agrokomerc kao Dioničko društvo u mješovitoj svojini sa 53% internih dionica u privatnom vlasništvu i 47% društvenog kapitala.

2. Radnici Agrokomerca koji su upisali interne dionice izdvajali su jednu trećinu plaće za plaćanje rata upisanih dionica.

Otplata internih dionica vršena je od augusta 1991. do maja 1994. godine.

3. Grupa ljudi koji su predstavljali Vladu Republike Bosne i Hercegovine, uz pomoć policije, nasilno je ušla u prostorije Agrokomerca, 21.08.1994. godine i sebe imenovala upraviteljima Poduzeća.

Do tada uposlenim radnicima, nasilno i nezakonito je prestao radni odnos, od kada im nije pružena nikakva prilika da se vrate na posao u Agrokomercu.

4. Od 1995. godine, obavljen je veliki broj transakcija sa imovinom Agrokomerca, uključujući aukcije, tendersku prodaju, takozvanu i Malu privatizaciju objekata i poslovnih prostora Poduzeća, kao i druge vrste prijenosa imovine izvršenih u toku 1999. i 2000. godine.

5. Skupština Unsko-sanskog kantona je, 17. jula 1997. godine, donijela Odluku sa kojom se uspostavlja lista poduzeća na području Kantona prema kojima ovlaštenja i obaveze vlasnika, po osnovu državnog kapitala vrši Vlada Kantona.

Agrokomerc je stavljen na tu listu i od tada se upravljanje sa Agrokomercom vrši od strane Kantona, a kasnije od Vlade Federacije Bosne i Hercegovine, i to na osnovu Uredbe Vlade Federacije Bosne i Hercegovine, od 31. jula 2001. godine.

6. Vlada Federacije Bosne i Hercegovine, od 31. jula 2001. godine je Agrokomerc stavila na listu privrednih društava nad kojima pravo i obaveze, po osnovu državnog kapitala, vrše organi Federacije Bosne i Hercegovine.

Slijedom navedene činjenice organi Federacije su ugovorili reviziju vlasničke strukture kapitala Agrokomerca, kako bi se znala upravljačka struktura.

Bez obzira na to što su dioničari izdvajali za otplatu internih dionica i što su ta sredstva utvrđena u računovodstvenim evidencijama, angažirani revizor Revsar Sarajevo, donio je rješenje, 21.10.1999. godine, sa kojim je poništio interni dionički kapital u korist državnog kapitala, tako da je po tom revizoru Agrokomerc 100% u vlasništvu Države.

7. U cilju vođenja aktivnosti za ostvarivanje svojih prava po osnovu stečene imovine, zagarantovanih Ustavom Bosne i Hercegovine i međunarodnim pravilima, bivši radnici Agrokomerca su, u maju 1999. godine, osnovali Udruženje dioničara, koje je uložilo žalbu na revizorski nalaz.

Rješavajući po žalbi Udruženja za zaštitu nezaposlenih dioničara Agrokomerc, Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine, dana 28.09.2000. godine, je poništio rješenje Revsar Sarajevo i predmet vratio na ponovno rješavanje.

U ponovljenoj reviziji vlasničke strukture kapitala Agrokomerca, Revsar je, 07. marta 2001. godine, donio rješenje uz ponovnu konstataciju, da je kapital Agrokomerca d.d. 100% državni.

Zbog ove konstatacije, revizor, Revsar Sarajevo, naložio je da se poništi evidentirani dionički kapital u iznosu od 70.923.223,00 KM i za isti iznos da se poveća knjigovodstvena vrijednost državnog kapitala.

8. Upravljaajući sa Agrokomercom d.d., organi Federacije Bosne i Hercegovine su uzaludno trošili imovinu Firme, tačnije rečeno, rasipnički se ponašali prema državnoj i dioničkoj imovini sadržanoj u kapitalu Agrokomerca d.d., što se može više nego očigledno zaključiti iz slijedećeg primjera:

Izvještaj Financijske policije bilježi da su, 28. februara 2000. godine, slovenačko poduzeće Perutnina i Agrokomerc d.d. zaključili Ugovor o formiranju Privrednog društva sa ograničenom odgovornošću Perutnina-Agrokomerc za proizvodnju i prodaju pilećeg mesa i prerađevina.

Perutnina se obavezala da učestvuje sa novcem u iznosu od 7.200.000,00 KM, ili 55% ukupnog osnovnog kapitala u zajedničkom ulaganju.

Dogovoreno je da udio Agrokomerca d.d. bude 5.905.000,00 KM, što iznosi 45% osnovnog kapitala u zajedničkom ulaganju.

U vezi sa ovim zajedničkim ulaganjem, sudski vještak financijske struke, imenovan od strane Agrokomerca, izvršio je procjenu vrijednosti nekretnina, građevinskih objekata i opreme Poduzeća Perutnina-Agrokomerc d.d. na dan, 01. februara 2000. godine, prema kojoj procjeni je ukupna vrijednost imovine iznosila 5,9 miliona KM. Istovremeno u februaru 2000. godine, Institut Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu je također pripremio Program privatizacije za Agrokomerc d.d. koja je predviđena da uđe u zajedničko ulaganje i koja je, prema tom Dokumentu, imala vrijednost 47,2 miliona KM, odnosno gotovo osam puta veću vrijedost od vrijednosti koju je procjenio vještak financijske struke kojeg je imenovao Agrokomerc d.d.

Financijska policija ističe da su obadvije procjene vrijednosti imovine izvršene u isto vrijeme, nad identičnom imovinom Agrokomerca d.d. i ista u svom Izvještaju zaključuje da je finansijska procjena vrijednosti imovine, zemljišta, građevinskih objekata i opreme Agrokomerca, koja je bila osnova za Ugovor o zajedničkom ulaganju sa Perutninom urađena sa ciljem obezvredivanja vrijednosti imovine Agrokomerca d.d.

9. Sa druge strane, kad dioničarima, odnosno bivšim radnicima Agrokomerca, treba priznati pravo vlasništva nad sredstvima koja su radnici izdvajali za otplatu dionica, organi Federacije koji upravljaju Agrokomercom odbijaju da provedu jasne i konkretne Zakone iz ove oblasti, a što, kao nespornu činjenicu, dokazuju slijedeći navodi:

Članom 5. Zakona o pretvorbi društvene svojine („Službeni list Republike Bosne i Hercegovine“, broj: 33/94), regulisano je da:

„Privatnim kapitalom po osnovu otkupa internih dionica i udjela, smatra se efektivni iznos dioničkog kapitala iskazan u bilansu stanja na dan, 31. decembra 1991. godine. Iznos uplaćen na ime otkupa internih dionica, odnosno udjela nakon 31.12.1991. godine, do dana stupanja na snagu ovog Zakona (do 01.01.1995. godine) postaju potraživanja radnika prema poduzeću koji se revaloriziraju i vraćaju uplatiocima, ili se upisuju kao dionički kapital u skladu sa zakonom“.

Međutim, uprava Agrokomerca je po nalogu revizora Revsar Sarajevo, stornirala dionički kapital u oba navedena slučaja i te iznose pripisala državnom kapitalu. Ovdje je jasan cilj, oduzeti radničku imovinu i upravljačka prava sa vlastitom stečenom imovinom i tako totalno osiromašiti bivše radnike i dioničare Agrokomerca.

Zbog jednostranog upravljanja sa Firmom Agrokomerc, tretiranja ove Firme državnom u cijelosti i osporavanja dioničarima prava na dio stečene imovine, Udruženje je podnijelo prijavu Domu za ljudska prava za Bosnu i Hercegovinu u cilju zaštite temeljnih ljudskih prava.

Prijava je podnesena juna 2000. godine, a Dom za ljudska prava, nakon detaljno provedenog postupka, donio je Odluku o prihvatljivosti i meritumu od, 08. marta 2002. godine.

Ovom Odlukom, Dom za ljudska prava je utvrdio i objavio da su prema bivšim radnicima i dioničarima Agrokomerca, kršena temeljna ljudska prava i u cilju ispravljanja povreda, odlučio o privremenim mjerama i daljnjim koracima u ovom postupku.

S tim u vezi Dom je donio Naredbu radi obezbijedivanja učešća dioničara u upravljanju Agrokomercom d.d. u privremenom periodu do utvrđivanja vlasničke strukture, na način što je odlučio da se formira Privremeni nadzorni odbor od 7 (sedam) članova, od kojih četiri imenuje Udruženje, a tri organi Federacije Bosne i Hercegovine.

U istom omjeru, četiri Udruženje i tri Federacija Bosne i Hercegovine, da se imenuje Uprava Društva, što spada u nadležnost Privremenog nadzornog odbora. Privremeni nadzorni odbor je konstituisan, i donio je odluke o imenovanju članova Uprave, nakon čega je uslijedila potpuna opstrukcija i blokada rada, kako članova Privremenog nadzornog odbora, tako i članova imenovane Uprave Agrokomerca.

Istom Odlukom, Dom za ljudska prava je izdao naredbu Federaciji Bosne i Hercegovine, da svojim sredstvima angažira međunarodno priznate revizore, da izvrše reviziju, radi utvrđivanja cijelokupne sadašnje vlasničke strukture Agrokomerca d.d.

Privremeni nadzorni odbor održao je dvije sjednice.

Na prvoj sjednici Privremeni nadzorni odbor je izvršio konstituisanje, a na drugoj je imenovao Upravu prema Naredbi Doma za ljudska prava.

Nakon te održane dvije sjednice, predstavnici Vlade Federacije Bosne i Hercegovine u Privremenom nadzornom odboru i članovi Uprave, imenovani po prijedlogu Vlade Federacije Bosne i Hercegovine, započeli su sa opstrukcijom rada Privremenog nadzornog odbora i Uprave na način da se nisu odazivali na zakazane sjednice.

Čak, šta više, predsjednik Uprave je izdao naredbu o zabrani ulaska direktorima koje je imenovalo Udruženje dioničara u poslovne, odnosno radne prostorije Agrokomerca d.d.

Ova naredba definitivno je dovela do prekida implementacije Odluke Doma za ljudska prava i spriječila Udruženje da učestvuje u praćenju postupka revizije naređene od strane Doma.

Upravo zbog isključivanja dioničara, članova ovog Udruženja u servisiranju revizora, omogućeno je Vladi Federacije Bosne i Hercegovine da preko Uprave i Nadzornog odbora Agrokomerca koje je Vlada imenovala, utječe na revizore i na kreiranje ishoda revizije.

Revizorska kuća Deloitte, na dan 28. novembra 2003. godine, dostavila je završni izvještaj Vladi Federacije Bosne i Hercegovine i Fondaciji za održivi razvoj Federacije Bosne i Hercegovine, ali ne i Udruženju za zaštitu prava nezaposlenih dioničara Agrokomerc, kao stranci u postupku, zainteresiranoj za objektivno utvrđivanje rezultata revizije.

U uvodnom dijelu svog Izvještaja Deloitte naglašava: „Naše procedure su provedene isključivo u svrhu cilja navedenog u Ugovoru, od 15. jula 2003. godine. Naše

procedure ne predstavljaju reviziju finansijskih izvještaja i samim time ne predstavljaju ni revizorsko izjašnjenje, niti bilo kakvu formu sigurnosti.

Deloitte ovim izjašnjenjem ne pruža obavezujuće pravosnažno mišljenje o ovom istraživanju.

Ukoliko naši nalazi mogu imati negativne posljedice na neka pravna, ili fizička lica, Deloitte preporučuje da klijent potraži pravno mišljenje prije poduzimanja bilo kakvih koraka protiv takvih lica.

Mi ne pružamo nikakve sigurnosti vezano za dovoljnost ovih procedura za vaše potrebe.“

Iz ovih navoda vidljivo je da revizor priznaje i pojašnjava nedostatke i površnost izvršene revizije.

Međutim, tužena strana, Federacija Bosne i Hercegovine, bez obzira na nezakonito i neobjektivno utvrđenu strukturu kapitala u Agrokomercu d.d., prijavila je, a Kantonalni sud u Bihaću, upisao u Sudski registar, dana 12.05.2005. godine, slijedeću strukturu kapitala:

- Državni 280.247.684,00 KM (90,33%)
- Dionički 30.001.053,00 KM (9,67%)

Dakle, iako je nesporno utvrđeno da u strukturi kapitala ima 9,67% dioničkog kapitala utvrđenog revizijom Deloitte još 2003. godine, Vlada Federacije Bosne i Hercegovine i dalje imenuje Skupštinu i Nadzorni odbor bez učešća dioničara i tako samostalno upravlja Agrokomercom.

Svi ovi opisani i činjenicama potkrijepljeni navodi, ukazuju da je u postupku privatizacije Agrokomerca, bilo niz nezakonitih radnji i velikih propusta u primjeni važećih zakona iz ove oblasti, pa se stim u vezi može zaključiti da je revizija izvršene privatizacije ovog Poduzeća opravdana, hitna i neminovna, kao naknadni proces

preispitivanja i ocjene ispravnosti procesa privatizacije u Agrokomercu, a zatim i u Sniteksu, Grupexu i Kladušnici iz Velike Kladuše.

Iz svih navedenih razloga, Udruženje predlaže i moli Općinsko vijeće da pripremi, zakaže i održi tematsku sjednicu Općinskog vijeća Općine Velika Kladuša na temu: Provođenje Zakona o reviziji privatizacije državnog kapitala u privrednim društvima i bankama („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj: 55/12), sa direktnom primjenom revizije privatizacije u Agrokomercu d.d. Velika Kladuša.

Postupajući po zahtjevu Udruženja za zaštitu prava nezaposlenih dioničara Agrokomerc, Općinsko vijeće Općine Velika Kladuša je organiziralo Tematsku sjednicu, koju je održalo, 20.04.2017. godine, a na kojoj je, nakon provedene sveobuhvatne rasprave po navedenom pitanju, iskazana jednoglasna i bezrezervna podrška, Udruženju za zaštitu nezaposlenih dioničara Agrokomerc i Općinskom načelniku u vezi sa aktivnostima koje su pokrenuli i koje vode u pogledu zaštite prava obespravljenih radnika, kako Agrokomerca, tako i drugih velikokladuških privrednih subjekata, prijeratnih nosioca razvoja Općine Velika Kladuša, kao i na novouspostavljenom modelu razvoja Lokalne zajednice putem javnih poduzeća.

U sklopu iskazivanja podrške provođenju ovog modela razvoja Općinsko vijeće Općine Velika Kladuša je na svojoj tematskoj sjednici, pored izraza jednoglasne verbalne podrške, donijelo i niz zaključaka, od kojih su posebno vrijedni spomena zaključci kojima je Vijeće od Agencije za reviziju privatizacije u Federacije Bosne i Hercegovine zatražilo reviziju izvršene privatizacije prijeratnih velikokladuških poduzeća „Agrokomerc“, „Grupex“, „Saniteks“ i „Kladušnica“.

Na istoj sjednici Općinsko vijeće je formiralo i privremeno radno tijelo od jedanaest članova, od kojih su najmanje tri člana iz reda Općinskog vijeća, dok su ostali, vanjski članovi iz reda dioničara poduzeća „Agrokomerc“, „Grupex“, „Saniteks“ i

„Kladušnica“, sa ciljem prikupljanja dokumentacije vezane za utvrđivanje strukture vlasništva i privatizaciju navedenih poduzeća, te suradnju sa ekspertnim timom kojeg imenuje Općinski načelnik i sa Agencijom za reviziju privatizacije.

Vijeće je, također sa navedene tematske sjednice, uputilo zahtjev Vladi Federacije Bosne i Hercegovine da zaustavi sve promjene na imovini „Agrokomerca“, kao i sve pravne radnje do okončanja revizije privatizacije tog Poduzeća i da reviziju privatizacije istog, zbog značaja za Lokalnu zajednicu, stavi na listu prioriteta rada Agencije za reviziju privatizacije, te je isto tako zadužilo Općinskog načelnika da angažira ekspertni tim koji je radio Projekt pretvorbe Društvenog poduzeća „Agrokomerc“ u Dioničko društvo, kako bi se isti aktivno uključio u utvrđivanje stvarnog stanja imovine i surađivao sa Agencijom za reviziju privatizacije, te da angažira i druge stručnjake iz raznih oblasti koji bi aktivno učestvovali u prikupljanju potrebne dokumentacije za utvrđivanje strukture vlasništva i reviziju izvršene privatizacije, kao i da pokrene ocjenu ustavnosti Zakona gdje je povrijeđeno pravo dioničara, radnika i Lokalne samouprave.

Zbog svog karaktera i značaja, a naročito zbog činjenice da su svi zaključci koje je Vijeće donijelo na ovoj Tematskoj sjednici Općinskog vijeća usvojeni jednoglasno, ovi zaključci imaju posebnu težinu, snagu i značaj.

Zbog navedenoga Udruženje u svom Programu rada predviđa slijedeće aktivnosti, NAZNAČENE OVIM PROGRAMOM, a koje Načelnik prihvaća u svoj Program aktivnosti:

1. Učešće kao stranka u postupku pokrenute revizije privatizacije
2. Vođenje aktivnosti kod suda u Strazburu putem advokata, po pitanju naplate nematerijalne štete pojedinačno za svakog dioničara
3. Doprinos započete edukacije u 2020.godini.

Sukladno Statutu Općine Velika Kladuša i članu 42. Poslovnika Općinskog vijeća („Službeni glasnik Općine Velika Kladuša“, broj: 12/11) formira se privremeno radno tijelo od 11 članova, od kojih su najmanje tri člana iz reda Općinskog vijeća, a ostali su vanjski članovi iz reda Udruženja dioničara poduzeća Agrokomerc, Grupex, Saniteks i Hotelsko ugostiteljsko turističkog poduzeća Kladušnica.

Radno tijelo se osniva s ciljem prikupljanja dokumentacije vezane za utvrđivanje strukture vlasništva i privatizaciju predmetnih poduzeća, te suradnju s ekspertnim timom kojeg imenuje Općinski načelnik i sa Agencijom za reviziju privatizacije.

Sredstva za rad privremenog radnog tijela osigurati će se iz Budžeta Općine Velika Kladuša, a visinu naknade odrediti će Općinski načelnik na prijedlog Komisije za izbor i imenovanja Općinskog vijeća.

Radno tijelo prestaje sa radom nakon prestanka aktivnosti vezanih uz reviziju privatizacije.

Zadužuje se Općinski načelnik da angažira ekspertni tim, koji je radio projekt pretvorbe Društvenog poduzeća „Agrokomerc“ u Dioničko društvo, kako bi isti aktivno učestvovao u utvrđivanju stvarnog stanja imovine i surađivao sa Agencijom za reviziju privatizacije, te da angažira i druge stručnjake iz raznih oblasti koji bi aktivno učestvovali u prikupljanju potrebne dokumentacije za utvrđivanje strukture vlasništva i reviziju izvršene privatizacije navedenih poduzeća.

Visina naknade i način plaćanja, Općinski načelnik će regulirati pojedinačnim ugovorima.

Općinsko vijeće Općine Velika Kladuša traži od Vlade Federacije Bosne i Hercegovine da zaustavi sve promjene na imovini Agrokomerca, te sve pravne radnje do završetka i okončanja revizije Agrokomerca, te da zbog značaja za Lokalnu zajednicu

Zahtjev za reviziju privatizacije u Agrokomercu d.d. Velika Kladuša urgentno stavi na listu prioriteta rada Agencije za reviziju privatizacije

Općinsko vijeće Općine Velika Kladuša zadužuje Općinskog načelnika da pokrene ocjenu ustavnosti Zakona gdje je povrijeđeno pravo dioničara, radnika i lokalne samouprave.

Svi usvojeni Zaključci Općinskog vijeća stupili su na snagu danom njihovog objavljivanja u „Službenom glasniku Općine Velika Kladuša“, broj: 6/17, od 20.04.2017. godine I OSTAJU U PROGRAMU NAČELNIKA U OVOM MANDATU.

IV. PROJEKTI PREKOGRANIČNE SURADNJE

Osim sredstava viših nivoa vlasti, sredstva Evropske unije čine okosnicu budućih potencijalnih eksternih izvora sredstava, putem različitih Programa, a koji pokrivaju oblasti ekonomskog, društvenog i okolišnog razvoja.

Za njihovo efikasno privlačenje neophodno je u budućnosti u cijelosti uskladiti i prilagoditi vlastite razvojne ciljeve sa ciljevima Evropske unije, razviti vlastite kadrovske kapacitete i osigurati neophodna sredstva za sufinanciranje projekata, te steći reference koje sve navedeno neupitno potvrđuju, što je bio jedan od primarnih zadataka Općine Velika Kladuša, u prethodnom mandatu, odnosno u periodu od 2016. do 2020. godine.

PROJEKT „ZAŠTITA I PROMOCIJA KESTENA“

Ovaj Projekt u sklopu osnovnih Programskih ciljeva i politike Općinskog načelnika, NAZNAČEN OVIM PROGRAMOM, kao izuzetno interesantan i značajan za našu Lokalnu zajednicu, prepoznat je i aktualiziran na samom početku prethodnog mandata Općinskog načelnika, te je kao takav u toku istog u cijelosti i realiziran.

Ukupna vrijednost Projekta: 589.558,39 EUR / 1.153.075,99 KM

Financijska struktura troškova i drugi detalji vide se u Programu načelnika.

Jedan od ključnih dokumenata NAZNAČEN OVIM PROGRAMOM, za nastavak projektnih aktivnosti i očuvanje populacije pitomog kestena na našim prostorima predstavlja „Analiza zdravstvenog stanja prirodnih šumskih populacija kestenovih šuma sa prijedlogom mjera za očuvanje i formalnu zaštitu populacije pitomog kestena na području općina Bužim i Velika Kladuša“.

Ovom Analizom su definirani ciljevi i mjere za održivo upravljanje kestenovim šumskim ekosistemima.

U skladu sa trećim ciljem, koji je u ovom Dokumentu definiran pod nazivom „Razviti program pokretanja gospodarstva ruralnih područja na temelju kestena kao sirovine“, Općina Velika Kladuša pokrenula je već niz projekata u okviru Projekta „IFAD“, te je pokrenula i inicijativu na regionalnom nivou, koja je dana 22.02.2020. godine, ozvaničena potpisivanjem Memoranduma o suradnji gradova i općina iz Bosne i Hercegovine, Hrvatske, Crne Gore, Slovenije i Sjeverne Makedonije na plantažnom uzgoju pitomog kestena i preradi plodova kestena.

Memorandum je već potpisao veliki broj predstavnika gradova i općina iz regije i šireg okruženja.

U sklopu ovih aktivnosti formirana je također i „Opća kladuška zadruga“, koja u svom djelovanju, između ostalog, ima za cilj i podizanje rasadničke proizvodnje kestena.

Za bazu svog rada u ovom segmentu Zadruga će dijelom koristiti, u okviru Projekta već podignuti višegodišnji nasad kestena u naselju Glinica površine 1 hektara.

V. OSTALI PROJEKTI

PROJEKT „RAZVOJ ENERGETSKI UČINKOVITIH MREŽA GRADOVA I OPĆINA U PREKOGRANIČNOM PODRUČJU“ – I.N.G.R.I.D.“

Općina Velika Kladuša je, dana 15.02.2020. godine, potpisala Partnerski sporazum o zajedničkoj implementaciji Projekta prekogranične suradnje Interreg – IPA - CBC Hrvatska – BiH - Crna Gora 2014-2020 pod nazivom „Razvoj energetske učinkovite mreže gradova i općina u prekograničnom području“ - „I.N.G.R.I.D“.

Glavni cilj ovog Projekta je povećati upotrebu obnovljivih izvora energije (OIE) instaliranjem fotonaponskog sistema ukupne snage 0,57 MW i promovirati mjere energetske učinkovitosti preporučene iz izrađene energetske studije.

Realizacijom navedenog, Projekat će pokazati značaj korištenja obnovljivih izvora energije i motivirati će zajednicu, prvenstveno lokalne vlasti, da promijene način na koji se energija koristi i da se okrenu mjerama uštede energije i smanjenju emisija onečišćujućih tvari.

Projekt treba rezultirati dodatnim kapacitetom obnovljive energije proizvedene iz solarnih panela (pilot projekti) na teritoriju tri lokalne općine, energetske studijom, potpisanoj Zajedničkoj deklaraciji, uspostavljanjem i opremanjem četiri energetska ureda, izgradnjom kapaciteta za prekogranične sudionike, dobivanjem četiri energetska audita za javne zgrade u glavnom gradu Podgorici i dobivanje četrnaest energetskih certifikata za javne zgrade u Općini Velika Kladuša. Detaljnije o ovom projektu može se vidjeti u Programu Načelnika.

VI. PROJEKT „PLANTAŽNI UZGOJ KESTENA“

Ovaj kapitalni i po mnogo čemu jedinstveni Projekt prekogranične suradnje gradova i općina iz zemalja nastalih raspadom bivše Države, po svom obimu i značaju, a sa ciljem osmišljavanja, promocije, animacije i vođenja istog, zahtijevao je, a u isto vrijeme i podrazumijevao poseban pristup, posebnog lidera, odnosno pokretača i nosioca stručno organizacionih aktivnosti, koji svojom karizmom, znanjem i poznavanjem navedene materije, te dosadašnjim stečenim referencama u životu i

radu, kao i vizijama, može da osigura zainteresiranost, motivaciju i povjerenje velikog broja učesnika da se isti opredijele i bezrezervno uđu u ovaj Projekat.

Uvažavajući opću situaciju, u užem i širem okruženju, globalnu raspodjelu rada, tendencije i smjerove razvoja privrede i društva u cjelini, klimatske promjene, te iskustva vođenja i realizacije razvojnih projekata iz ranijeg perioda, nesporno je da Velika Kladaša, kao Lokalna zajednica, ima sve navedene reference, NAZNAČENE OVIM PROGRAMOM, te da je i u periodu prethodnog mandata lokalne vlasti, pod tada prisutnim uvjetima, sa aktualnim timom Općinskog načelnika, mogla preuzeti obavezu i odgovornost liderstva i vođenja ovog Projekta, bez obzira na relativno skromnu poziciju sa koje trenutno nastupa i djeluje, kao i sva druga prisutna ograničenja koja su vezana za istu.

Izvršene i provedene aktivnosti koje je Općinski načelnik, zajedno sa saradnicima, kroz svoj Program rada, kao inicijator i idejni tvorac Projekta, definirao i odradio u promatranom periodu sa ciljem prezentacije i animacije, a što se u prvom redu ogledalo kroz izvršene posjete ciljanim općinama i gradovima iz regije za koje je bilo predviđeno učešće u Projektu, svoj test i javnu promociju su doživjele 22.02.2020. godine, na Svečanoj sjednici Općinskog vijeća Općine Velika Kladaša, kroz prisustvo više od pedeset načelnika i gradonačelnika, gradova i općina iz cijele regije, koji su prihvatili i podržali Memorandum o poslovnoj suradnji, čime su se i zvanično uključili u realizaciju ovog Projekta.

Pored svih prisutnih na svečanoj sjednici Općinskog vijeća, svoju želju i opredjeljenje za uključivanje u Projekat iskazalo je i dodatnih dvadeset načelnika i gradonačelnika koji nisu bili predviđeni u prvoj fazi realizacije Projekta, čime su posjete Općinskog načelnika i obilazak navedenih općina i gradova na taj način dobile na posebnom

značaju i opravdanosti, bez obzira na još uvijek prisutna sporadična osporavanja ove, i drugih aktivnosti.

Pokretanjem ovog razvojnog Projekta i prihvaćanjem uloge lidera u Projektu NAZNAČEN OVIM PROGRAMOM, Općina Velika Kladaša je morala odraditi veliki broj pripremnih aktivnosti kako bi mogla preuzeti pojedine poslove, a cijeneći pri tom nedovoljno definirane i često puta u značajnoj mjeri ograničavajuće, zakonske propise.

Zbog obezbjeđenja finansijskih sredstava u početnom periodu, za potrebe Projekta uključen je u isti IFAD-PCU (iz sektora 7 RCDP projekata, povećanje konkurentnosti i smanjenje siromaštva), koji je, shodno planskim aktivnostima u cijelosti zadovoljavao kriterije, te je IFAD sufinancirao ovaj Projekt i 126 korisnika, siromašnih poljoprivrednih proizvođača, učesnika u Projektu, uz sudjelovanje Općine Velika Kladaša, kao sufinancijera i Kladaške zadruge, kao lidera, na koji način je istima obezbjeđena sadnja višegodišnjih voćnih kultura na njihovim imanjima i ugovori o otkupu proizvoda.

Ovaj Projekt je u prethodnom periodu uspješno završen i u cijelosti je implementiran početkom aprila 2020. godine, kada je i zaključen kao Projekt IFAD-1, čime su se stekli uvjeti za nastavak Projekta, takozvani IFAD-2 i IFAD-3, koji su značajno veći, kako finansijski, tako i po obimu i strukturi, iz razloga što, osim kestena uključuju i druge kulture.

Oba ova projekta (IFAD-1 i IFAD-2) su bila usuglašena i tehnički i dinamički dogovorena, te su uvršteni u IFAD-ov Budžet za realizaciju u 2020. godini sa aspekta financiranja, odnosno sufinanciranja, po važećim kriterijima koji su u cijelosti ispoštovani od strane Općine Velika Kladaša, kao lidera Projekta i koji se u cijelosti po svim elementima uklapaju u kapitalni Projekat prekogranične suradnje, međutim

određena dešavanja u završnoj godini prethodnog mandata Općinskog načelnika, a na koja se nije moglo utjecati, su u značajnoj mjeri se odrazila na izvršenje pojedinih faza Projekta, a posebno:

- Opći/potpuni lockdown, ili potpuno zatvaranje, onemogućilo je bilo kakvu ličnu komunikaciju, putovanje, koordinaciju, rad na terenu, rad sa kadrovima i subjektima koji su uključeni u Projekt ili njegove pojedine faze, što je, bez obzira na elektronski način komunikacije, u cijelosti onemogućilo primjenu svih dogovorenih stavki,

- Prisutni problemi sa Budžetom Općine Velika Kladuša za 2020. godinu, kao jednim od predviđenih izvora financiranja i neuvrštavanje u Budžet Projekta IFAD od strane novoformirane većine u Općinskom vijeću, te u cijelosti negativan odnos prema razvojnim projektima, partnere u Projektu su doveli u situaciju da ne mogu realizirati zacrtane i dogovorene obaveze po već utvrđenom dinamičkom planu,

- **Hapšenje Općinskog načelnika, njegovo pritvaranje i fizičko onemogućavanje njegovog bilo kakvog utjecaja na vođenje poslova i aktivnosti u vezi Projekata čiji je on idejni tvorac i lider,** kao i direktno zastrašivanje i prijetnje licima koja su po bilo kojem osnovu bila involvirana u ove poslove i zadatke, su u najvećoj mogućoj mjeri ugrozile sve aktivnosti i značajno usporile sve razvojne procese, kako u okviru ovog Projekta, tako i u općem smislu,

- Problemi IFAD-a u BiH izazvani neispunjavanjem obaveza Vlade Federacije Bosne i Hercegovine po osnovu uplate PDV-a korisnicima projekata rezultirali su odlukom PCU ureda u Sarajevu da se potpuno obustavi financiranje svih projekata u Federaciji Bosne i Hercegovine sa aspekta učešća IFAD-a dok se ne riješe ovi problemi,

- Posljedice pandemije izazvane virusom covid-19 su već počele utjecati na kretanja i načine financiranja ovih organizacija, te su IFAD-u za Bosnu i Hercegovinu sredstva značajno reducirana, a neki projekti su i potpuno obustavljeni,
- Važno je napomenuti i činjenicu da su u ovom periodu održani redovni lokalni izbori u Bosni i Hercegovini, koji uvijek, i u značajnoj mjeri, utiču na dinamiku i strukturu provođenja projekata.

Ulazak u ovako veliki i značajan Projekt svakako je podrazumijevao i adekvatne pripreme, kao i osposobljavanje subjekata koji učestvuju u pojedinim segmentima, te maksimalno korištenje svih raspoloživih resursa po svim osnovama.

Iako je već bilo riječi o Novoj ekonomiji i u programskom smislu ista je također obuhvaćena u Programu Načelnika, potrebno je ipak o sitoj i u ovom Dokumentu navesti nekoliko činjenica:

VII. NOVA EKONOMIJA SA NOVOM PRAKSOM

Sagledavajući realno stanje, snagu i mogućnosti Općine Velika Kladuša, kao institucije, i njena zakonska ograničenja u smislu direktnih ulaganja i financiranja u skladu sa Programom i rada i politike Općinskog načelnika Općine Velika Kladuša za protekli mandatni period, pokrenute su razvojne aktivnosti po modelu „Nove ekonomije sa novom praksom“, kroz model razvoja putem javnih poduzeća i uvođenje novih djelatnosti, kao pripremne faze da se javna poduzeća, uvođenjem novih djelatnosti, koje su NAZNAČENE PROGRAMOM Općinskog načelnika, uz podršku i pomoć Općine Velika Kladuša iz budžetskih sredstava, osposobe i dovedu na nivo da mogu po svim osnovama preuzeti ulogu nosioca razvoja, ili realizacije dijelova predviđenih projekata u punom kapacitetu.

Period svog prvog mandata aktualni Općinski načelnik je iskoristio za subvencioniranje iz Budžeta Općine razvojnih projekata, kroz proširenje i uvođenje

novih djelatnosti u Javnom komunalno uslužnom poduzeću „Komunalije“ d.o.o. Velika Kladaša, prvenstveno kroz osposobljavanje građevinske operative u ovom Poduzeću za izvođenje planiranih radova u razvojnim projektima, te otvaranjem poljoprivrednih apoteka, kao načina da se uđe u selo i animira stanovništvo za aktivno uključivanje i učešće u projektima i razvoju sekundarnih i tercijarnih djelatnosti, osnivanjem novog Poduzeća Alatuša.

Puna opravdanost ovakvog pristupa osposobljavanju javnih poduzeća i omogućavanju istih da apliciraju na nove projekte, dobijena je kroz novi Projekt IFAD-a, čija je suština direktan rad sa lokalnim zajednicama u izgradnji infrastrukturnih objekata, a čime ovo Poduzeće, s obzirom da je najosposobljenije po svim osnovama, dobija šansu da može izvoditi sve, pa i najkompleksnije radove, i to ne samo na području naše Općine, već i šire.

Revizija privatizacije putem razvoja, NAZNAČENA PROGRAMOM Općinskog načelnika, kao potpuno novi model, koji je dobio punu i jednoglasnu podršku prethodnog saziva Općinskog vijeća, sa krajnjim ciljem da se svi raspoloživi resursi vrate stvarnim vlasnicima i stave u punu funkciju razvoja i novih projekata, kao gotove faze iz nekih ranijih razvojnih projekata, dala je svoj rezultat na način da je Udruženje nezaposlenih dioničara Agrokomerc, koristeći sredstva dobivena iz Budžeta Općine Velika Kladaša, pored osnovne djelatnosti prikupljanja potrebne dokumentacije za ovaj dugoročni proces, organiziralo i sprovelo postupak edukacije i osposobljavanja potrebnih kadrova za učešće i vođenje pojedinih procesa u okviru razvojnih programa, kroz koju aktivnost je tridesetpet visokoobrazovanih, mladih kadrova, više od godinu dana, stjecalo znanje iz opće i specijalističke naobrazbe.

U sklopu iskazivanja podrške provođenju ovog modela razvoja Općinsko vijeće Općine Velika Kladaša je na svojoj tematskoj sjednici, održanoj 20.04.2017. godine,

pored izraza jednoglasne verbalne podrške, donijelo i niz zaključaka, od kojih su posebno vrijedni spomena zaključci kojima je Vijeće od Agencije za reviziju privatizacije u Federacije Bosne i Hercegovine zatražilo reviziju izvršene privatizacije prijeratnih velikokladuških poduzeća „Agrokomerc“, „Grupex“, „Saniteks“ i „Kladušnica“.

Na istoj sjednici Općinsko vijeće je formiralo i privremeno radno tijelo od jedanaest članova, od kojih su najmanje tri člana iz reda Općinskog vijeća, dok su ostali vanjski članovi iz reda dioničara poduzeća „Agrokomerc“, „Grupex“, „Saniteks“ i „Kladušnica“, sa ciljem prikupljanja dokumentacije vezane za utvrđivanje strukture vlasništva i izvršenu privatizaciju navedenih poduzeća, te suradnju sa ekspertnim timom kojeg imenuje Općinski načelnik i sa Agencijom za reviziju privatizacije.

Vijeće je, također sa navedene tematske sjednice, uputilo zahtjev Vladi Federacije Bosne i Hercegovine da zaustavi sve promjene na imovini „Agrokomerca“, kao i sve pravne radnje do okončanja revizije privatizacije tog Poduzeća i da reviziju privatizacije istog, zbog značaja za Lokalnu zajednicu, stavi na listu prioriteta rada Agencije za reviziju privatizacije, te je isto tako zadužilo Općinskog načelnika da angažira ekspertni tim koji je radio Projekt pretvorbe Društvenog poduzeća „Agrokomerc“ u Dioničko društvo, kako bi se isti aktivno uključio u utvrđivanje stvarnog stanja imovine i surađivao sa Agencijom za reviziju privatizacije, te da angažira i druge stručnjake iz raznih oblasti koji bi aktivno učestvovali u prikupljanju potrebne dokumentacije za utvrđivanje strukture vlasništva i reviziju izvršene privatizacije, kao i da pokrene ocjenu ustavnosti Zakona gdje je povrijeđeno pravo dioničara, radnika i lokalne samouprave.

Zbog poznatih događanja koja su se najdirektnije odnosila na Općinu Velika Kladuša, kao Jedinicu lokalne samouprave i njene organe, a u prvom redu na Općinsko vijeće,

kao predstavničko tijelo građana, do sada nije bilo značajnijih i konkretnijih reakcija i postupanja po navedenim aktima koja je Vijeće donijelo na pomenutoj Tematskoj sjednici, a također u proteklom periodu, ni od strane za to nadležnih organa, praktički nije ništa urađeno na praćenju realizacije donešenih akata Vijeća.

Osnivanjem Opće kladuške zadruge sa zadaćom da preuzme ulogu lidera u organizaciji i vođenju razvojnih projekata, uvezivanju i usmjeravanju poljoprivrednika, organiziranju kooperativne proizvodnje, pružanju pomoći poljoprivrednicima u nabavci potrebnih repromaterijala, kao i organizaciji prodaje viškova proizvoda i uvođenja novih proizvodnji i tehnologija uz stručni nadzor, napravljen je značajan kvalitativni pomak u ovoj oblasti.

Dosadašnji angažman na Projektu je pokazao da se pojedine aktivnosti moraju korigirati i/ili u cijelosti mijenjati sa osnovnim ciljem otklanjanja uočenih uskih grla i sprečavanja usporavanja pojedinih faza iz Projekta.

Pojavu pandemije izazvane virusom covid-19 u dosadašnjim razmjerama vjerojatno ni izbliza nitko nije mogao predvidjeti, kao ni posljedice koje su već prisutne, ili će tek nastupiti.

Sumirajući sve pobrojano može se sa punim pravom smatrati da 2020. godina za Općinu Velika Kladuša općenito nije bila uspješna, a naročito nije bila uspješna sa aspekta implementacije razvojnih projekata, imajući u vidu činjenicu da neki projekti nisu u cijelosti završeni, a neki nisu ni otpočeti, te u tekućem planskom periodu to treba bitno popraviti.

VIII. Nastavak realizacije Projekta prekogranične suradnje

Projekt prekogranične suradnje, NAZNAČEN PROGRAMOM, kao kapitalni investiciono-razvojni Projekat Općine Velika Kladuša sa svim njegovim podprojektima koji, osim kestena uključuju i druge planirane kulture, po dinamici,

obimu i strukturi koja je realno moguća u ovom momentu, podrazumijeva u slijedećoj fazi, sa partnerima koji su izrazili želju za učešće u Projektu, završavanje započetih aktivnosti na potpisivanju Memoranduma o suradnji, sa jasno definiranim elementima i dinamičkim planom izvođenja.

Novim partnerima koji su izrazili želju za učešće u Projektu, pod jednakim uslovima potrebno je omogućiti ravnopravno učešće i jednak tretman u Projektu.

Kada to uslovi dozvole potrebno je sve partnere u Projektu ponovno kontaktirati i obići iz razloga što su se određene okolnosti u međuvremenu promijenile, tako da ova aktivnost u kontinuitetu treba biti jedan od prioriteta u programu rada Općinskog načelnika i njegovih suradnika u novom, odnosno aktualnom mandatu. Nužno je navedene aktivnosti u značajnoj mjeri ubrzati kako bi se propuštene aktivnosti ažurirale i čim prije dostigao planirani dinamički plan, a na koji način se otvaraju sve potrebne mogućnosti za daljnje djelovanje u okviru Projekta.

IX. Strategija razvoja Općine Velika Kladuša

Strategija razvoja, NAZNAČENA JE, kao ključni dokument, za bilo koju instituciju, ili organizaciju i predstavlja putokaz i okvir djelovanja za razvoj, koji sadrži sve elemente i faktore, a posebno ekonomske, društvene, prostorne, potrebe zaštite i unapređenja životne sredine, respektirajući pri tom u potpunosti prostor i vrijeme u kojem se donosi, a posebno ugrađujući u istu vlastitu viziju i sposobnost predviđanja dešavanja u budućnosti sa aspekta vlastitih planova.

Strategiju razvoja Općine Velika Kladuša usvaja Općinsko vijeće, kao svoj političko strateški dokument, a koji predstavlja osnovu i glavni element za izradu Plana i programa rada Općinskog načelnika.

Posebnu pažnju kroz izradu Strategije potrebno je pokloniti u ovom Programu kroz mogućnost uključivanja u ovaj proces i svih drugih jedinica, nosilaca planiranja, iz

užeg i šireg okruženja, kao i drugih država, što bi u ovom slučaju predstavljalo novinu u procesu strateškog planiranja, a samim time obezbijedilo i dodatni kvalitetu i njenu održivost za dugoročniji period.

Svakako da dodatnu i posebnu odgovornost u izradi ovog Dokumenta predstavlja i obaveza prema sadašnjim i budućim generacijama, što nosioce izrade ovog Dokumenta, na određen način primorava, i u isto vrijeme i obavezuje, na izradu ovog Strateškog dokumenta sa osnovnim ciljem konačnog ulaska u borbu protiv siromaštva, nezaposlenosti, besperspektivnosti i opće apatije, dajući svima na taj način makar malo nade da postoji netko tko je spreman i sposoban aktualne tokove promijeniti ka boljem.

X. Razvoj putem javnih poduzeća, uvođenje novih djelatnosti i zapošljavanje

Po ovom, ranije u ovom materijalu već spomenutom modelu, subvencije iz općinskog Budžeta u izvještajnom periodu koristilo je JKUP „Komunalije“, na koji način je svoje zaposlenje ostvarilo više od dvije stotine stanovnika naše Općine, tako da ovaj model i u narednom periodu mora biti nastavljen i dograđivan kroz dokompletiranje postojećih i uvođenje novih djelatnosti, kako u ovom Javnom poduzeću, tako i u drugima pravnim subjektima (poduzećima i ustanovama) kojima je osnivač Općina Velika Kladuša i nastaviti sa aktivnom realizacijom ovog Programa. Osnova i opravdanost opredjeljenja NAZNAČENIH OVIM PROGRAMOM, i za nastavak razvoja po ovom modelu, su dostignuti rezultati koje je ovo Poduzeće ostvarilo u periodu subvencije, odnosno periodu na koji se odnosi prethodni mandat lokalne vlasti, u prvom redu u pogledu tehničke opremljenosti, te kadrovske osposobljenosti i potpunosti, koja je omogućila ravnopravno

uključivanje ovog Poduzeća u sve privredne aktivnosti, ne samo na području općine Velika Kladuša, već i šireg okruženja.

Posebnu pažnju svakako zaslužuje i činjenica da je ovo Poduzeće u navedenom periodu formiralo, te stručno i tehnički osposobilo i opremilo, izuzetno jaku građevinsku operativu koja već u ovom trenutku predstavlja izuzetno važan faktor u aktualnim, a i budućim aktivnostima izgradnje novih infrastrukturnih projekata, a koji su u cijelosti u funkciji glavnog razvojnog Projekta i svih njegovih dijelova.

Svakako je u narednom periodu potrebno završiti i dodatno organizaciono i funkcionalno pozicioniranje poljoprivrednih apoteka, kao strateških razvojnih punktova za uvezivanje poljoprivrednika i ostvarivanja svakodnevnog neposrednog kontakta sa selom u cilju ostvarivanja benefita koji proizlaze iz učešća poljoprivrednika u razvojnim projektima, a putem neposrednog snabdijevanja i predaje roba, vršenja otkupa, plasiranja blagovremenih i kvalitetnih informacija i slično.

Svakako da najznačajniju i najodgovorniju ulogu u nastavku i konačnoj realizaciji ove aktivnosti i u narednom periodu treba imati Općinski načelnik, kao i njegov savjetnički tim, zajedno sa Službom za poduzetništvo, lokalni razvoj i implementaciju projekata kroz jasnu, konkretnu i kontinuiranu aktivnost i angažman na projektima koji su već realizirani, ili se planiraju realizirati u narednom periodu.

Na temelju prethodnog zaključuje se:

jedino što je Općinskom načelniku preostalo je, kao realno, moguće i opravdano, da u skladu sa svojim nadležnostima i ovlaštenjima, kroz svoj Program, odnosno Osnove svog programa i politike za započeti mandatni period, ponudi, kao osnovni, odnosno temeljni i suštinski sadržaj:

„Reviziju privatizacije i poslovanja privrednih subjekata na području Općine Velika Kladuša putem razvoja“.

XI. PROJEKT UZGOJA I PRERADE BIJELOG LUKA ČEŠNJAKA

Ovaj Projekt NAZNAČEN OVIM PROGRAMOM, podrazumijeva proizvodnju i preradu bijelog luka-češnjaka. Za navedenu proizvodnju koristio bi se već izgrađeni građevinski objekt bivše praonice rublja, vlasništvo Javnog komunalnog poduzeća „Vodovod i kanalizacija“, o čemu je šire prikazano u Programu Općinskog načelnika.

PROJEKT UZGOJA I PRERADE BAZGE

Ovaj Projekt se odnosi na izradu tehnološkog projekta za proizvodnju, preradu i pakovanje plodova bazge na području grada Velika Kladuša, a investitor Projekta je Javno komunalno poduzeće „Vodovod i kanalizacija“ d.o.o. Velika Kladuša.

Ovo pitanje je šire obrađeno u Programu rada Općinskog načelnika.

PROJEKT ZA PROIZVODNJU I PRERADU BOBIČASTOG VOĆA

Projekt proizvodnje bobičastog voća (borovnica, aronija i kupina) je Projekat čiji investitor treba biti Javno komunalno poduzeće „Vodovod i kanalizacija“ d.o.o. Velika Kladuša.

Ovo pitanje je šire obrađeno u Programu Općinskog načelnika.

PROJEKT SAKUPLJANJA, UZGOJA I PRERADE PUŽEVA

Ovaj Projekt NAZNAČEN OVIM PROGRAMOM, odnosi se na izradu tehnološkog projekta za podizanje uzgajališta puževa i proizvodnih kapaciteta koji će udovoljiti potrebama prerađivačkih kapaciteta pogona za preradu i pakovanje na području

grada Velika Kladuša, a investitor Projekta je Javno komunalno poduzeće „Vodovod i kanalizacija“ d.o.o. Velika Kladuša.

Šire obrađeno u Programu Načelnika.

PROJEKT ZA PROIZVODNJU I PRERADU LJEŠNJAKA I ORAHA

Ovaj Projekt NAZNAČEN OVIM PROGRAMOM, odnosi se na izradu tehnološkog projekta za preradu lješnjaka, na području općine Velika Kladuša u objektu vlasništvo Firme Javno komunalno poduzeće „Vodovod i kanalizacija“ d.o.o. Velika Kladuša, koje je ujedno i nosilac investicije.

Šire o ovoj temi dato je u Programu Načelnika.

PROGRAMOM OPĆINSKOG NAČELNIKA ĆE SE POSEBNA PAŽNJA POSVETITI UNAPREĐENJU NAVEDENOGA, uključujući i Postupak revizije privatizacije „Agrokomerca“ i drugih privrednih subjekata sa područja Općine Velika Kladuša.

XII. Pripreme za realizaciju Projekta IFAD 3 I DRUGO

U svom novom nastupu, koji se ogleda kroz otvaranja nove linije sufinansiranja razvojnih projekata u Bosni i Hercegovini za 2021. godinu po grant liniji IFAD 8, odlučeno je da se ide na direktno financiranje lokalnih zajednica, odnosno općina po prioritetima koje iste imaju i koji su u skladu sa pravilima IFAD-a.

Maksimalan iznos granta po projektu iznosi 210.000,00 KM i sredstva su u cijelosti obezbijeđena, te su se rješenjem tehničkih stavki i plana utroška mogla operativno koristiti u drugoj polovini 2021. godine.

Kod ove aktivnosti svakako treba imati u vidu činjenicu da Općina Velika Kladuša već duži vremenski period nema mogućnosti da naplati značajne iznose po osnovu komunalne naknade, u prvom redu, i sa najvećim udjelom, od Agrokomerca, na koji način je uskraćena za značajan iznos vlastitih prihoda, tako da o ovom pitanju treba

posebno povesti računa prilikom kreiranja, izrade i samog donošenja Budžeta za tekuću godinu, kako sa aspekta iznalaženja načina kojim bi se omogućila naplata ove obaveze od navedenog Poduzeća, tako i sa aspekta veće obuhvatnosti ovom obavezom svih obveznika koji, u skladu sa propisima koji reguliraju ovu materiju, moraju plaćati komunalnu naknadu.

O kakvom se potencijalnom izvoru budžetskih prihoda, kada su u pitanju objekti Agrokomerca D.D. Velika Kladuša, a koji podliježu obavezi obračuna komunalne naknade, na godišnjem nivou radi, i za koji je Budžet Općine uskraćen, praktički u cijelom postratnom periodu, samo djelomično se može zaključiti na osnovu podataka sa kojima raspolaže Udruženje za zaštitu prava nezaposlenih dioničara Agrokomerc.

O čemu je više i detaljnije bilo riječi u Informaciji koju je Općinsko vijeće razmatralo na svojoj VII redovnoj sjednici, održanoj krajem prethodne godine.

Dakle, ako se ima u vidu prethodno navedena činjenica, onda se, sam po sebi, nameće zaključak da je ovakvo kompleksno stanje prouzrokovano ciljano i sa namjerom, a uz neposrednu podršku, pa i aktivno učešće nadležnih službi i pojedinih rukovodnih službenika Općinskog organa uprave, kao i Općinskog pravobranilaštva.

UMJESTO ZAKLJUČKA

Posebno mjesto, ulogu i značenje u ovom materijalu, svakako predstavlja poglavlje kroz koje su prezentirani detalji o aktivnostima i radnjama Općinskog načelnika, koje ni na bilo koji način ne tretiraju drugi materijali ovakve, ili slične vrste, pa tako isti nisu obuhvaćeni čak ni opservacijama i nalazima nekih drugih organa, kao što su, primjera radi, inspekcije različitih nivoa vlasti, tužilaštvo i slično.

Posebno mjesto i značaj ima aktivnost koju je Udruženje pokrenulo kod Suda u Strazburu u predmetu Murtić i Ćerimović protiv Bosne i Hercegovine.

U ovom predmetu Sud u Strazburu je zaključio da je došlo do povrede člana 6. Konvencije o ljudskim pravima (pravično suđenje) i člana 1. Protokola 1. uz Konvenciju (zaštita imovine), te da su domaći sudovi sporo rješavali navedenu pravnu stvar, pa je Sud presudio da tužena Država Bosna i Hercegovina treba da isplati svakom od dvoje aplikanata, u roku od tri mjeseca od datuma kada Presuda postane konačna, iznos od 3.600 eura na ime nematerijalne štete, plus svi porezi koji mogu biti zaračunati na ove iznose, koje treba pretvoriti u konvertibilne marke po važećem kursu na dan isplate.

Isto tako sud je odlučio da po isteku navedena tri mjeseca do isplate, tužena strana treba platiti običnu kamatu na navedene iznose po stopi koja je jednaka najnižoj kamatnoj stopi Evropske centralne banke tokom perioda neplaćanja, uz dodatak od tri postotna boda.

Svoja stečena prava, temeljem navedene presude Suda u Strazburu, svakako mogli su pokretanjem ličnih postupaka, ostvariti i svi ostali registrirani dioničari Agrokomerca, a koje pravo je još uvijek aktualno.

Osim navedenih aktivnosti Udruženje je, odnosno članovi njegovih upravnih organa, neposredno iniciralo, osmislilo, uradilo i realiziralo i niz drugih konkretnih aktivnosti i radnji, te sačinilo bezbroj dokumenata i projekata, a sve sa ciljem očuvanja i zaštite imovine i ostvarivanja prava dioničara i nezaposlenih radnika Agrokomerca, od kojih posebnu vrijednost, mjesto i značaj u djelatnosti ovog Udruženja svakako imaju Prijedlog za preuzimanje i obnovu Agrokomerca sa Anex-ima 1, 2 i 3 iz 2011. godine, te Projekt koji je sadržan u sklopu vizije poslovnog područja Agrokomerca bez nezaposlenosti, bijede i siromaštva, pod nazivom Privrednim razvojem do boljeg

standarda iz 2013. godine, čija je osnovna ideja zasnovana na činjenici da je februara davne 1967. godine u tadašnjoj kasabi koja se zvala Velika Kladuša, održan Opći sabor Općine Velika Kladuša, odnosno proširena sjednica Skupštine općine Velika Kladuša sa jednim ciljem da se opredijeli za prvi razvojni program tadašnje Zemljoradničke zadruge koja je za upravnika imala aktualnog Općinskog načelnika, tada mladog inženjera, a danas iskusnog i dokazanog privrednika sa ovog područja. Sve ove spomenute, a i druge okolnosti, svakako da su više nego osnovano nametnule potrebu, pa i obavezu da se posveti posebna pažnja Udruženju za zaštitu prava nezaposlenih dioničara Agrokomerc i aktivnostima koje je ovo Udruženje imalo u periodu od svog osnivanja, pa do vremena izrade ovog materijala.

NOVI PRISTUP načelnika Općine Velika Kladuša.

Odlukama i zaključcima Općinskog vijeća Velika Kladuša od 20.04.2017.godine, Općinski načelnik je ovlašten i zadužen da organizira i provede sve potrebne radnje koji su navedeni u zaključcima. To

je rezultiralo nizom odluka i zaključaka a koji su zakonska osnova za najavljeni NOVI PRISTUP Načelnika Općine Velika Kladuša.

Taj NOVI PRISTUP Načelnika Općine Velika Kladuša, koji u najvažnijem svom dijelu, o kojem se govori, trasirao je put i program o pitanju“ Revizije privatizacije i poslovanja, privrednih subjekata općine, PUTE M RAZVOJA".

Tekst opisa **Programa revizije pretvorbe i privatizacije** sastoji se od **4 poglavlja**, i to:

1. OSNOVE, VRIJEDNOSTI I TEMELJI RASTA I RAZOJA
2. SADAŠNJE STANJE
3. BUDUĆE PROJEKCIJE I OČEKIVANJA
4. UMJESTO ZAKLJUČKA KROZ SEDAM TOČAKA

OBJEKTIVNE ČINJENICE

Objektivne činjenice pokazuju da je stanje danas mnogo povoljnije nego je to bilo u prvobitnom razvoju od Poljoprivredne zadruge do „Agrokomerca“.

Naime, poznate su brojne činjenice i sadržaji u vezi razvoja „Agrokomerca“ i scenariji po kojima se „Agrokomec“ razvijao.

Tu su iskustva učesnika u razvoju „Agrokomerca“, motivirani da se ponovno uhvate u koštac s razvojnim problemima i poteškoćama.

Osim toga, kroz proces edukacije, novoosposobljeni kadrovi mogu dati svoj prilog u budućim procesima i razvoju.

NOVI OSPOSOBLJENI KADROVI

Uz već poznate i motivirane veterane i angažirane vanjske stručne suradnike „Agrokomerca“, novo osposobljeni kadrovi, upoznati su najbitnijim činjenicama iz svih faza razvoja „Agrokomeca“, uključujući i suvremenu problematiku okruženja.

Oni su EDUKACIJOM I PRAKSOM ovladali, u analitičkom obliku, ovim programom opisanim kroz 6 točaka, kao osnovom za pripremu, te razumijevanje njegove suštine i njihova osobnoga uključivanja u njegovu realizaciju.

UMJESTO ZAKLJUČAKA NOVA AKTIVNOST

1. Program Revizije privatizacije putem razvoja podrazumijeva preuzimanje i obnovu „Agrokomerca“, što su prihvatili svi skupovi malih dioničara, sve grupe, ljudi iz dijaspore i pojedinci, koji su se do danas javili i s kojima su obavljeni razgovori.

2. Prvi korak u Programu Revizije napravljen je prihvaćanjem ovoga Programa, te osnivanjem poslovnih jedinica u javnom sektoru Velike Kladuše i ojačavanjem Zadruga sa značajnim programima, a u sljedećim aktivnostima i prikupljenim sredstvima pokrenut će se novi programi, koji će ulagačima biti predstavljeni.

PROGRAM se u prvom redu temelji na potencijalu vizionarskog iskustva u vođenju „AGROKOMERCA“, koji je vodio gospodin Fikret Abdić - Babo.

Potom temelji se na iskustvima u jedinstvenom rastu i njegovu razvoju

Temelji se na akumuliranom znanju i kadrovima.

Temelj je i model na kojem je permanentno bio zasnovan rast i razvoj „Agrokomerca“ kroz **5 primarnih vrijednosti:** (unos sirovina, otprema gotovih proizvoda, proizvodnja, marketing i prodaja, usluge) i **4 pomoćne vrijednosti:** (nabava, infrastruktura poduzeća, upravljanje ljudskim potencijalima, razvoj tehnologije).

NOVA EKONOMIJA unosi nove vrijednosti u razvoj i u ovaj Program, a ogleda se kroz **3 najznačajnija odeđenja, a to su:**

- a) Partnerstvo rada i kapitala,
- b) Zlatno pravilo partnerskog poduzeća, te
- c) koje su koristi od primjene zlatnog pravila:

4. Osim Nezaposlenih dioničara u Udruženju, pokrenutom procesu priključit će se i dio od 2000 bivših zaposlenika i dioničara „Agrokomerca“ sa područja Republike Hrvatske, tražeći od države Republike Hrvatske zaštitu svojih prava, kao građana Republike Hrvatske.

5. Umjesto dugogodišnje inertnosti i svih namjernih, ili nenamjerno učinjenih grešaka prema nama, kao stvaraocima Agrokomerca, izabrali smo drukčiji pristup za ostvarenje ciljeva rasta i razvoja.

6. U ovom našem poduhvatu učestvuje gotovo 100 stručnjaka – volontera, među kojima je velik broj onih koji su zajedno sa Fikretom Abdićem uspješno obnovili „Agrokomec“ u vremenu od 1990. do 1994. godine.

7. Na kraju nešto što svi mi moramo osobno imati na umu:

- Spoznanje o pravu i našoj moći u ovom što činimo,
- Da imamo hrabrosti usuditi se ovo učiniti i
- Da tvrdo vjerujemo da ćemo ovo doista izvršiti.